MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH ILMIY-AMALIY MARKAZI

Respublika Ta'lim Markazi

2024-2025-O'QUV YILIDA UMUMTA'LIM MAKTABLARINING

11-SINF

O'QUVCHILARI UCHUN

O'ZBEK TILI

FANIDAN YAKUNIY ATTESTATSIYASINI O'TKAZISH BO'YICHA METODIK TAVSIYA VA MATERIALLAR

TANLOV FANLAR

2024-2025-O‘QUV YILIDA UMUMTA’LIM MAKTABLARINING 11-SINF O‘QUVCHILARI UCHUN YAKUNIY NAZORAT IMTIHONINI O‘TKAZISH BO‘YICHA TANLOVASOSIY O‘ZBEK TILI FANIDAN SPETSIFIKATSIYASI

Tuzuvchilar: N.Umurzoqova Future Education xusuiy maktabining o‘zbek tili fani ustozi, o‘zbek tili va adabiyot universiteti 2-bosqich tayanch doktoranti

Taqrizchi: Mamatqulova Muxayyo Ergashevna-- Muhammad al-Xorazmiy nomidagi ixtisoslashtirilgan maktabning ona tili va adabiyot fani o‘qituvchisi.
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRINING 2025-yil 20-fevraldagi “2024/2025-o‘quv yilida umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida o‘quvchilarning yakuniy davlat attestatsiyasini tashkil etish va o‘tkazish to‘g‘risida”gi 65-son buyrug‘i

O‘quvchilarning asosiy o‘zbek tili fanidan olgan bilim, ko‘nikma va malakalarini aniqlash uchun 2024– 2025-o‘quv yilida 11-sinflarda yakuniy imtihon yozma shaklda o‘tkaziladi.

I. 11-sinflarda o‘zbek tili fanidan yakuniy attestatsiya variantining tuzilishi.

Imtihon ishining har bir varianti shakli va murakkablik darajasi turlicha bo‘lgan 20 ta savoldan iborat bo‘lib, qisqa javobli, ya’ni ko‘p javobli, taqqoslama va bir javobli topshiriqlardan iborat bo‘ladi. Shulardan 3 topshiriqqa yozma javob beriladi. Bir javobli savollarga tanlash uchun variant berilmaydi. (5-jadval).

Har bir imtihon biletining savol va topshiriqlari o‘zbek tili fani bo‘yicha umumta‘lim maktablarning o‘zbek tili fani dasturini qamrab olgan. Shuningdek, tavsiyada bilishga oid savollar, qo‘llashga va mulohazaga oida topshiriqlar bo‘yicha baholash mezonlari keltirilgan.

Biletda o‘quvchiga 17 ta qisqa javobli, ya’ni ko‘p javobli, taqqoslama va bir javobli, 3ta yozma shaklda topshiriqlar beriladi. Bilet savollariga javob berishi uchun 150 daqiqa vaqt beriladi.

O‘quvchilarning yozma ishlari 100 ball asosida baholanadi:

0 – 29% – “qoniqarsiz”

30–65% – “qoniqarli”

66–85% – “yaxshi”

86–100% – “a’lo”

Har bir topshiriq uchun belgilangan balldan yuqori ball qo‘yilishiga yo‘l qo‘yilmaydi.

1-jadval

Sinov materiallarining qismlar bo‘yicha taqsimoti

Qism	**Topshiriqlar soni**	**Topshiriq shakli**	**Balli**	**Qism ulushi %**
1	17	Qisqa javobli	68	68%
2	3	Kengaytirilgan javobli	32	32%
Jami	20		100	100

2-jadval

Mazmun sohalari bo‘yicha topshiriqlarning taqsimoti

Mazmun soha	**Topshiriqlar soni**	**Topshiriqlarning foizi**	**Qisqa javobli balli**	**To‘liq javobli balli**	**Jami ball**
So‘z birikmasi	1	5	4		4
Uyishiq bo‘laklar	1	5	4		4
Gapning ifoda maqsadiga ko‘ra turlari	1	5	4		4
Matn va uning turlari	2	10	4/8		8
So‘zning ma’no munosabatiga ko‘ra turlari	3	15	4/12		12
So‘z birikmasining bog’lanish usullari	1	5	4		4

Gap va uning turlari	1	5	4		4
Ajratilgan bo‘laklar, undalma	2	10	4/8		8
Tasviriy ifoda	1	5	4		4
Nutq uslublari	1	5	4		4
Kiritma bo‘laklar	1	5	4		4
Ko‘chma ma’noli so‘zlar, iboralar	2	10	4/8		8
Fe’l zamonlar	1	5		8	8
Ko‘chirma gap	1	5		12	12
O‘zlashtirma gap	1	5		12	12
Jami:	20	100	68	32	100

3-jadval

Baholanadigan ko'nikmalar taqsimoti

Fan	**Bilish**	**Qo'llash**	**Mulohaza**
O'zbek tili	5	14	1
Jami	20		

B-bilish, reproduktiv darajadagi topshiriqlarining mazmuni o'quvchilar tomonidan o'quv materiali qayta ishlanmasdan, ularning xotira qobiliyatini aniqlovchi, qonuniyatlar, xossalar, tushuncha va atamalarning mohiyatini bilish, ***yodda saqlash va tanish, odatiy vaziyatlarda*** qo'llashga qaratilgan.

Q-qo'llash, produktiv o'quv topshiriqlari – o'quvchilardan o'rganilgan mavzuga oid qonun va qonuniyatlar, berilgan topshiriqlarga mos usullarni tanlash, tahlil qilish, taqqoslash, qiyoslash, ***bir nechta qonun va qonuniyatlarni*** bir vaqtda qo'llab, umumlashtirish va xulosa yasashni talab qiladi.

M-mulohaza, intellektual darajadagi topshiriqlar o'zlashtirilgan bilim, ko'nikma va malakalarni ***notanish vaziyatlarda*** qo'llash, tahlil qilish, sintezlash, qiyosiy taqqoslash, qonun va qonuniyatlarni qo'llab, umumlashtirishni talab qiladi.

4-jadval

Sinov materiallari ballarining taqsimoti

	Qisqa javobli balli	To'liq bo'lmagan javobli balli	Mulohaza to'liq yechimli	Jami
O'zbek tili	68 ball/17 ta		32ball/3ta	100

5-jadval

Topshiriqlarda baholanadigan ko'nikmalar

Topshiriq tartib raqami	Bo'lim nomi	Baholanadigan ko'nikmalar	Ko'nikma darajasi	Topshiriq shakli	Ball	Qism
1	So'z birikmasi	So'z birikmasi haqida ma'lumotga ega, so'z birikmasini so'z bilan taqqoslay oladi	**B**	Qisqa javobli Bir necha javob tanlanadigan 1, 2, 3 yoki A, B, C	**4**	**I**
2	Uyishiq bo'laklar	Uyishiq bo'laklar haqida ma'lumotga ega, gapda uyishiq bo'laklarni topib, moslashtira oladi	**B**	Qisqa javobli Bir necha javob tanlanadigan 1, 2, 3 yoki A, B, C	**4**	**I**
3	Gapning ifoda maqsadiga ko'ra turlari	Gapni ifoda maqsadiga ko'ra turlarga ajratadi, gapning ifoda maqsadiga ko'ra turlariga oid topshiriqlarni bajaradi.	**B**	Qisqa javobli Bir necha javob tanlanadigan 1, 2, 3 yoki A, B, C	**4**	**I**
4	Matn	Matn haqida ma'lumotga ega, gap va matnni farqlay oladi, mazmunan bir-biriga mos gaplar ishtirokida matn tuza oladi.	**B**	Qisqa javobli Bir necha javob tanlanadigan 1, 2, 3 yoki A, B, C	**4**	**I**
5	Matn turlari	Matnni turlarga ajrata oladi, matn turlari asosida	**B**	Qisqa javobli Bir necha javob tanlanadigan 1, 2, 3 yoki	**4**	**I**

		kifrini bayon eta oladi.		A, B, C		
6	So‘z birikmasining bog’lanish usullari	So‘z birikmasining bog’lanish usullarini biladi, bitishuv, moslashuv va boshqaruv usulida so‘z birikmasi hosil qiladi, so‘z birikmalari orasidan kerakli bog’lanishga oid so‘z birikmalarini ajrata oladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 | 2 | 3 | 4 A | B | C | D	**4**	**II**
7	Gap va uning turlari	Gap va uning turlari haqida ma’lumotga ega, gap turlarini farqlay oladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 | 2 | 3 | 4 A | B | C | D	**4**	**II**
8	Ajratilgan bo‘laklar	Ajratilgan bo‘laklar haqida ma’lumotga ega, gap tarkibida ajratilgan bo‘laklarni ajrata oladi	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 | 2 | 3 | 4 A | B | C | D	**4**	**I**
9	Antonim so‘zlar	Antonim so‘zlar haqida ma’lumot bera oladi, antonim so‘zlarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibidagi antonim so‘zlarni ajratadi	**Q**	Qisqa javobli N | A | M | U | N | A	**4**	**I**
10	Tasviriy ifoda	Tasviriy ifoda haqida ma’lumotga ega, tasviriy	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash	**4**	**I**

		ifodalarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibidagi tasviriy ifodalarni ajratadi, tasviriy ifoda ishtirok etgan mosliklarni taqqoslay oladi.		1 2 3 4 A B C D		
11	Nutq uslublari	Nutq uslublari haqida ma’lumotga ega, matnlarni qaysi nutq uslubiga oid ekanini aniqlay oladi va nutq uslublarini taqqoslaydi	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 2 3 4 A B C D	**4**	**I**
12	Omonim so‘zlar	Omonim so‘zlar haqida ma’lumot bera oladi, omonim so‘zlarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibida omonim so‘zlarni erkin ajrata oladi, omonim so‘zlar ishtirok etgan mosliklarni taqqosladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 2 3 4 A B C D	**4**	**I**
13	Kiritma bo‘laklar	Kiritma bo‘laklar haqida ma’lumotga ega, gap tarkibida kiritma bo‘laklarni qo‘llaydi, kiritma bo‘lakli gaplar tarkibidan kiritma bo‘laklarni ajrata oladi va qiyoslaydi	**Q**	Qisqa javobli N A M U N A	**4**	**I**

14	Sinonim so‘zlar	Sinonim so‘zlar haqida ma’lumot beradi, sinonim so‘zlarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibida sinonim so‘zlarni erkin ajratadi, sinonim so‘zlar ishtirok etgan mosliklarni taqqoslay oladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 2 3 4 A B C D	**4**	**I**
15	Iboralar	Iboralar haqida ma’lumotga ega, iboralarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibidagi iboralarni ajratadi. Iboralar ishtirok etgan mosliklarni taqqoslay oladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 2 3 4 A B C D	**4**	**I**
16	Undalma	Undalma haqida umumiy ma’lumotga ega, undalmalarni qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibidagi undalmalarni ajrata oladi, undalma ishtirok etgan mosliklarni taqqoslay oladi.	**Q**	Qisqa javobli Moslikni aniqlash 1 2 3 4 A B C D	**4**	**I**
17	Ko‘chma ma’noli so‘zlar	Ko‘chma ma’noli so‘zlar haqida ma’lumot bera oladi, ko‘chma ma’noli so‘zlarni	**Q**	Qisqa javobli N A M U N A	**4**	**I**

		qo‘llab gap tuza oladi va gap tarkibidagi ko‘chma ma’noli so‘zlarni ajratadi va qiyoslaydi				
2-Qism						
18	Fe’l zamonlari	Fe’l zamonlari haqida ma’lumotga ega, gap tarkibidagi fe’llarni zamonlarga ajrata oladi, fe’lning har uchala zamoniga oid gap tuza oladi.	**Q**	To‘liq yechimli	**8**	**II**
19	Ko‘chirma gap	Ko‘chirma gap haqida ma’lumotga ega, ko‘chirma gap qismlarini tushunadi, ko‘chirma gapli qo‘shma gap bilan o‘zlashtirma gaplarni farqlay oladi. Ko‘chirma gapli qo‘shma gaplar tuza oladi.	**Q**	To‘liq yechimli	**12**	**II**
20	O‘zlashtirma gap	O‘zlashtirma gap haqida ma’lumotga ega, ko‘chirma gaplarni o‘zlashtirma gapga aylantira oladi, gaplar orasida o‘zlashtirma gaplarni ajrata oladi, o‘zlashtirma gap va ko‘chirma	**M**	To‘liq yechimli	**12**	**II**

		gaplarni qiyosiy taqqoslay oladi.				

1-SAVOL

1) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini tartib raqamlarini yozing. (Bilish)

1. Davlat bayrog‘i
2. Vatan bilan faxrlanmoq
3. Maktab ikki qavatli
4. Mustaqil Vatan
5. Yorug‘ ko‘chalar
6. Obod mahalla
7. Ikki qavatli maktab
8. Maktab ikki qavatli
9. Vatanni sevmoq
10. Ko‘chalar yorug‘

Javob:1,2,4,5,6,7,9

2) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini tartib raqamlarini yozing. (Bilish)

1. Katta yo‘l
2. Do‘st yaxshi
3. Qizil olma
4. Kitob meniki
5. Yurgan poyezd
6. Uyda o‘tirmoq
7. Mening uyim
8. Yaxshi do‘st
9. Olma qizil
10. Yo‘l katta

Javob: 1,3,5,6,7,8

3) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalari bo‘lmaganlarining tartib raqamlarini yozing. (Bilish)

1.Daftar meniki
2. Kitob qancha
3. Sharqirab oqmoq
4. Biz keldik
5. So‘zga chiqdi
6. Biz ishqildik
7. Mening daftarim

8. Maktabdan kelmoq
9. Ovozi kuchli
10. So‘zga chiqmoq
Javob: 1,2,4,5,6,9

4)Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini. (Bilish)
1. Ignaning ko‘zi
2. kitobni o‘qimoq
3. Oydin kecha
4. Kitob yangi
Javob: 1,2,3

5) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini tartib raqamlarini yozing. (Bilish)
1. Olma qizil
2. Shaharga bormoq
3. Mening qalamim
4. Kitob yangi
Javob: 2,3

6) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalari bo‘lmaganlarining tartib raqamlarini yozing. (Bilish)
1. Kitob yangi
2. Chiroyli gapirmoq
3.Shahar obodonlashtirilgan
4. Ular gapir dilar
Javob:1,2,3

7) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini tartib raqamlarini yozing.(Bilish)
1. Katta yo‘l
2.Shamol esyapti
3. Tor so‘qmoqlar
4. Tez gapirmoq
Javob: 1,2,3

8) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalarini tartib raqamlarini yozing. (Bilish)
1. Yaxshi do‘st
2. Poyezd yurdi
3. Qizil qalam

4. Mening kitobim
5. Ko‘ylak oq
6. Maktabga bormoq
7. Sinfimiz keng va yorug‘
8. Do‘stim yaxshi
9. Do‘stlarni hurmat qilmoq
10. Kitobning muqovasi

Javob:1,3,4,6,9,10

9) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalari bo‘lmaganlarining tartib raqamlarini yozing. (Bilish)

1. So‘zga chiqmoq
2. Mening daftarim
3. Eshik ochiq
4. Keng vodiylar
5. Baland tog‘lar
6. Biz ish qildik
7. Sodda kishilar
8. Uydan chiqmoq
9. Bu ko‘chalar bizniki
10. Soat oltin

Javob: 1,3,6,9,10

10) Quyidagilar orasidan so‘z birikmalari bo‘lmaganlarining tartib raqamlarini yozing. (Bilish)

1. O‘z-o‘zidan gapirmoq
2. Daftarlar sakkizta
3. Yo‘l chang
4. Yam-yashil o‘tloq
5. Yaxshi so‘zlamoq
6. Bola kuldi
7. Tovushdan tez
8. Sizning uyingiz
9. Uya buzildi
10. Ular kuyladilar

Javob: 2,3,6,9,10

2-SAVOL

1) Ushbu gapda qaysi bo‘lak uyushib kelgan? (Bilish)

Maktabga kelayotib yo‘lda Salim, Aziz va Erkinni ko‘rib qoldim.

1.Ega 2. Kesim 3.Aniqlovchi 4. To‘ldiruvchi 5. Hol

Javob:4

2)Quyidagi javoblardan qaysi birida ega uyushib kelgan? (Bilish)

1. Karomat, Madina va Sayyora bugun maktabga kelmadilar.
2. Ukamning daftarlari shkaf va stol ustida yoyilib yotibdi.
3. Bozordan olma, anor, behi va nok oldim.
4. Bu o‘quvchilar orasida Otabek va Abdulloh IT sohasini biladi.
5. Meva va sabzavotlar foydali ekanini bilib ham yeyishni istamaydi.

Javob: 1,3,4

3) Quyidagi gaplarning qaysi birida uyushiq bo‘laklar ishtirok etmagan? (Bilish)

1. Non mahsulotlari alohida do‘konlarda sotiladi va bu do‘konlar har doim gavjum.
2. Menga o‘qituvchi, tikuvchi, sotuvchi kabi bir qator kasblarni taklif qilishdi.
3. Uyning eshik va derazalari ochiq edi.
4. Na maktabga borasan, na uyda qolib bir ishni uddalaysan.
5. Boburning «Boburnoma» asari dunyoning ko‘p tillariga tarjima qilingan.
6. Uning so‘z boyligi ko‘p va o‘zbek tilida erkin gaplashadi.
7. Biologiya, kimyo, matematika kabi fanlarni chuqur o‘zlashtiryapman.
8. Alisher Navoiy o‘zining o‘lmas asarlari orqali o‘zbek tilining go‘zalligini, boyligini va qudratini olamga namoyish etdi.
9. «Devoni lug‘atit turk» asarida Markaziy Osiyo xalqlarining tarixi, madaniyati, ta’lim-tarbiya, urf-odatlari, rasm-rusumlarining izohi keltirilgan.
10. Halima Xudoyberdiyeva o‘zining «Muqaddas ayol» nomli she’riy to‘plami uchun Davlat mukofotiga sazovor bo‘lgan.

Javob: 1,4,5,6,10

4) Ushbu gapda qaysi bo‘lak uyushib kelgan? (Bilish)

Insonlar ongida ona tabiatga mehr, yer, suv, olovni e’zozlash ustuvor bo’lgan.

1. Hol 2.Aniqlovchi 3. Kesim 4. To‘ldiruvchi 5. Ega

Javob: 4

5) Quyidagi javoblardan qaysi birida kesim uyushib kelgan? (Bilish)

1. Karomat, Madina va Sayyora sinfimiz qizlari orasida eng aqlli, odobli va chiroyli qizlardir.
2. Men uzoq yillardan beri shu shahar dayashab, o‘qib, ishlab kelyapman.

3. Biz harbiy uchuvchi va vatan posbonlari bo’lamiz.
4. Daraxtlar tagiga to‘kilgan sariq, qizgil, olovrang burglar kuzkelganidan darak berar edi.
5. Siz a’lochi va jamoatchisiz
Javob: 2,3,5

6) Ushbu gapda qaysi bo‘lak uyushib kelgan? (Bilish)
Uyimizga mehmon bo‘lib kelgan bobom va buvim olisdan kelganliklari bois juda charchagan edilar.
1. To‘ldiruvchi 2. Kesim 3. Hol 4. Ega
5. Aniqlovchi
Javob: 4

7) Quyidagi javoblardan qaysi birida hol uyushib kelgan? (Bilish)
1. Dadasi har kuni ishga ketishda ham, ishdan qaytishda ham uni erkalar edi.
2. Mehmonlarni yaxshiroq kutish uchun bog‘ga dasturxon tuzatib, atrofga suv sepib, supurib qo‘yishgan edi.
3. U dam hazil bilan, dam jiddiy so’rar edi.
4. Biz dam olish kuni, erta tongdan sayohatga ketishni reja qildik.
5. Shahar ko‘chalarida, bog‘larda, qir-u adirlarda bahor nafasi ufuradi.
Javob: 1,3,4,5

8)Quyidagi gaplarning qaysi birida uyushiq bo‘laklar ishtirok etmagan?(Bilish)
1.Baland tog‘lar, keng vodiylar, mevalari g‘arq pishgan bog‘lar yurtim ko‘rkiga ko‘rk qo‘shadi.
2. Farida opa xontaxtaga yangi dasturxon yozdi va noz-ne’matlarni o‘rtaga qo‘ydi.
3. Ustoz biroz sukut saqlab, so‘ngra yana davom etdi.
4. Onasiga, Vataniga bo‘lgan mehrini sezdi.
5. Shu o‘rinda olis zamonlarda o‘tgan ajdodimiz Shiroqning Vatan yo‘lidagi buyuk fidokorligi yodimga tushdi.
6. Uch yoshga kirganda bulutga sakraydigan, tuyog‘idan o‘t chaqnaydigan ot bo‘ldi.
7.Olamda qanoat kabi dilni poklaydigan narsa yo‘qdir.
8. Cho‘l burgutini izlab Oltiariqdan Yozyovonga otda jo‘nadim.
9. Yaxshidan ot qoladi, yomondan-dod.
10. Ingliz dramaturgi va shoiri Vilyam Shekspir o‘z faoliyatini 1580-yilda boshlagan.
Javob: 2,3,5,7,8,9

9) Ushbu gapda qaysi bo‘lak uyushib kelgan?(Bilish)

Markaziy Osiyo qadimdan alp, bahodir yigitlar yurti sifatida dovrug‘ taratgan.

1. Hol 2. Aniqlovchi 3. Kesim 4. To‘ldiruvchi 5. Ega

Javob: 2

10) Quyidagi javoblardan qaysi birida aniqlovchi uyushib kelgan?(Bilish)

1. Yosh, o‘rta bo‘yli, kelishgan yigit so‘zga chiqdi.
2. Qalin muqovali, biroz eskirgan, ammo juda qimmatbaho kitoblar javonda turibdi.
3. Universitetda yuqori darajali darslar tashkil qilinyapti.
4. Keng, yorug‘ va nurafshon ko‘chalar shahar ko‘rkiga ko‘rk qo‘shmoqda.
5. Chaqaloq kichkina, dumaloq va oppoq qo‘llarini cho‘zib menga talpinar edi.

Javob: 1,2,4,5

3-SAVOL

1) Gapning ifoda maqsadiga ko‘ra turlarini aniqlang. (Bilish)

1. Darak gap
2. Sodda gap
3. So‘roq gap
4. Qo‘shma gap
5. Buyruq gap
6. Ergash gap
7. Uyushiq bo‘lakli gap
8. Istak gap
9. Undov gap
10. Kiritma gap

Javob:1,3,5,8

2) Ushbu gap gapning ifoda maqsadiga ko‘ra qaysi turiga kiradi? (Bilish)

Bir-biri bilan mazmunan bog‘langan gaplar matn deyiladi.

1. So‘roq gap. 2. Buyruq-istak gap 3. Undov gap 4. Darak gap

5. Ushbu gap gapning ifoda maqsadiga ko‘ra turlarining birortasiga ham kirmaydi.

Javob: 4

3) Qaysi javobda so‘roq gaplar berilgan? (Bilish)

1. Kecha teatrga bordingmi?
2. Bizning o‘quvchilar a’lochi va odobli.
3. Bu kitobni o‘qisangchi.
4. Bu tarixiy voqeani kim so‘zlab berdi?
5. Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga o‘qishga kirmoqchiman.
6. Usta Shirin me’moriy obidalarni ganchkorlik naqshlari bilan bezadi.
7. Durdona, sen o‘z kasbiga sadoqatli, fidoyi insonlarni bilasanmi?
8. A’lo baholarga o‘qib yuribsanmi?!
9. Sahna ko‘rinishida ishtirok etgan bolalar-chi?!
10. Cho‘lpon madrasa, rus-tuzem maktabida tahsil olgan.

Javob:1,4,7,8

4) Ushbu gap gapning ifoda maqsadiga ko‘ra qaysi turiga kiradi? (Bilish)

Hozir yaxshi o‘qisang, kelajakda barcha orzularingga erishish imkoniga ega bo‘lasan.

1. Buyruq gap 2. Undov gap 3. Darak gap 4. So‘roq gap. 5. Istak gap.

Javob: 5

5) Qaysi javobda darak gaplar berilgan? (Bilish)

1. Kecha teatrga bordingmi?
2. Bizning o‘quvchilar a’lochi va odobli.
3. Bu kitobni o‘qisang-chi?!
4. Bu tarixiy voqeani kim so‘zlab berdi?
5. Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga o‘qishga kirmoqchiman.
6. Usta Shirin me’moriy obidalarni ganchkorlik naqshlari bilan bezadi.
7. Durdona, sen o‘z kasbiga sadoqatli, fidoyi insonlarni bilasanmi?
8. Bizga sport maydoni qurib berishdi.
9. Sahna ko‘rinishida ishtirok etgan bolalar-chi?
10. Cho‘lpon madrasa va rus-tuzem maktabida tahsil olgan.

Javob: 2,5,6,8,10

6) Ushbu gap gapning ifoda maqsadiga ko‘ra qaysi turiga kiradi? (Bilish)

Barcha ishlaringni qilib bo‘lgach tezda uyga qaytib kel.

1. Buyruq gap. 2. So‘roq gap 3. Darak gap 4. Undov gap 5.Istak gap.

Javob: 1

7) Qaysi javobda darak gaplar berilgan? (Bilish)

1. Cho‘lpon madrasa va rus-tuzem maktabida tahsil olgan.
2. Temuriylar va Boburiylar sulolalari vakillaridan kimlarni bilasiz?
3. Asosiy maqsadimiz-yosh avlodni yetuk mutaxassis sifatida tarbiyalash.
4. Barcha takliflarni o‘rganib chiqing.
5. Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga o‘qishga kirmoqchiman.
6. Erta tongda barvaqt tursang, barcha ishlaringga ulgurasan.
7. Har bir ishda ehtiyotkorlik va ziyraklikni qo‘ldan bermaslik kerak.
8. A’lo baholarga o‘qib yuribsanmi?
9. Sahna ko‘rinishida ishtirok etgan bolalar bizning eng iqtidorli o‘quvchilarimizdan.

10. Yurtimiz mustaqillik yillarida ko‘plab sohalarda yutuqlarga erishib kelmqda.

Javob: 1,3,5,7,9,10

8) Qaysi javobda darak gaplar berilgan? (Bilish)

1. Cho‘lpon madrasa at us-tuzem maktabida tahsil olgan.
2. Temuriylar va Boburiylar sulolalari vakillaridan kimlarni bilasiz?
3. Asosiy maqsadimiz-yosh avlodni yetuk mutaxassis sifatida tarbiyalash.
4. Barcha takliflarni o‘rganib chiqing.
5. Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga o‘qishga kirmoqchiman.

6. Erta tongda barvaqt tursang, barcha ishlaringga ulgurasan.
7. Harbirishdaehtiyotkorlikvaziyraklikniqo‘ldan bermaslik kerak.
8. A’lo baholarga o‘qib yuribsanmi?
9. Sahna ko‘rinishida ishtirok etgan bolalar bizning eng iqtidorli o‘quvchilarimizdan.

10. Yurtimiz mustaqillik yillarida ko‘plab sohalarda yutuqlarga erishib kelmqda.
Javob: 1,3,5,7,9,10

9) Qaysi javobda his-hayajon bilan aytilgan istak gaplar berilgan? (Bilish)
1. Ilm o‘rganishda beparvolik qilmasang, barcha orzularingga yetasan!
2. Temuriylar va Boburiylar sulolalari vakillaridan kimlarni bilasiz?
3. Asosiy maqsadimiz-yosh avlodni yetuk mutaxassis sifatida tarbiyalash ekanini bilsang edi!
4. Barcha takliflarni o‘rganib chiqdim.
5. Ey, ona Vatan, go‘zallik bobida beqiyosdirsan!
6. Erta tongda barvaqt tursang, barcha ishlaringga ulgurasan!
7. Har bir ishda ehtiyotkorlik va ziyraklikni qo‘ldan bermaslik kerak.
8. A’lo baholarga o‘qib yurgan bo‘lsang kerak?!
9. Sahna ko‘rinishida ishtirok etgan bolalar sizning eng iqtidorli o‘quvchilaringiz bo‘lsa kerak?!
10. Yurtimiz mustaqillik yillarida ko‘plab sohalarda yutuqlarga erishib kelmoqda!
Javob: 1,3,6

10)Ushbu gap gapning ifoda maqsadiga ko‘ra qaysi turiga kiradi? (Bilish)
Nahotki, barcha do‘stlarimiz bir yerda jam bo‘lsalar?!
1. Buyruq gap. 2. So‘roq gap 3. Darak gap 4. Undov gap
5.Istak gap.
Javob: 5

4-SAVOL

1) Matn qanday qismlardan tashkil topadi? (Bilish)

1. Mazmun birligi 2. Gaplar yig'indisi 3. Xulosa 4. Asosiy qism

Javob: 3,4

2) Ushbu qisqa matnlardan qaysi biri dialog matn? (Bilish)

1.Ko'p kitob o'qishni yaxshi ko'raman. Shu bois ham dam olish kunlari kitob do'koniga borishni yoqtiraman.

2. -Salim bugun maktabga keldimi?

-Yo'q, negadir kelmadi.

3. Yurt himoyasi yo'lida qahramonlik ko'rsatgan buyuk bobolarimizning jasorati bizlar uchun ibrat bo'lib xizmat qiladi. Vatanga bo'lgan mehr va sadoqatimizni yanada oshiradi.

4. -Cho'l burgutini ko'rgani kelyapman.

-Ha! Ko'rsa arziydigan yigit.

Javob: 2,4

3) Quyidagi fikrlardan qaysi biri dialog matnga xos? (Bilish)

1. Gap boshiga tire qo'yilmaydi
2. Bir kishining nutqi
3. Ikki kishining suhbati
4. Asosan savol-javob tarzida bo'ladi.
5. Fikrlar o'zaro mazmunan bog'lanadi.
6. Har bir gap yangi satrdan boshlanadi
7. Yangi gap kelgan joyidan katta harf bilan boshlanadi.
8. So'zlovchi va tinglovchi orasidagi fikr almashish jarayonidir.
9. Fikrlar vergul bilan ajratilgan holda davom ettiriladi.
10. Faqat hissiyotni ifodalaydi

Javob:3,4,5,6,8

4) Qaysi javobda matn qismlari to'g'ri berilgan?

1. Xatboshi, asosiy qism, xulosa 2. Asosiy qism, kirish, xulosa
3. Asosiy qism, xulosa 4. Xulosa, kirish

Javob: 2

5) Ushbu matn qanday matn? (Bilish)
-Dildora, sen o‘z kasbiga sadoqatli, fidoyi insonlarni bilasanmi?
-Ha bilaman.
-Kimni ayta olasan?
-O‘zbek tili o‘qituvchimiz Dilbar Qosimxo‘jayevani aytsam bo‘ladi.
1. Monolog matn 2. Katta matn 3. Asosiy matn 4. Dialog matn
Javob: 4

6) Matnning qo‘llanilishiga ko‘ra turlari berilganjavobni belgilang. (Bilish)
1. Monolog matn, dialogmatn
2. Katta matn, dialogmatn
3. Dialogmatn ,asosiymatn
4. Monolog matn , kichikmatn.

Javob: 1

7) Matnning asosiy qismida nimalar ifoda etilishi zarur? (Bilish)
1.Asosiy fikr 2. Gaplar yig‘indisi 3. Xulosa 4. Xulosalovchi fikr
Javob: 1

8) Ushbu gaplar qaysi turdagi matnlarning qismlari? (Bilish)
1.Sog‘liqni saqlashning asosiy tadbiri badantarbiyadir.
2. O‘z vaqtida badantarbiya bilan shug‘ullanuvchi odam kasallikdan yiroq bo‘ladi
3. Badantarbiya tanaga yengillik beradi.

1. Kichik matn 2. Katta matn 3. Dialog matn 4. Monolog matn

Javob: 4

9) Matnga sarlavha qanday tanlanadi?(Bilish)
1.Matngadi gaplar soniga qarab
2. Matn mazmuniga qarab
3. Xulosalovchi fikr bor yo‘qligiga qarab.
4. Asosiy qismda berilgan gaplar mazmunan bog‘langanligiga qarab
Javob: 2

10) Ushbu qisqa matnlardan qaysi biri dialog matn? (Bilish)

1. -Ustoz, naqsh degani nima?
-«Naqsh» arabcha so‘z bo‘lib, tasvir, gul, ma’nolarini anglatadi.
-Naqshlar qanday turlarga bo‘linadi?
-Naqshlar mazmuniga ko‘ra o‘simliksimon, geometrik naqshlar, gulli, guruh, ramziy va boshqa turlarga bo‘linadi.
2. -Hormanglar! -Dedi rais ishchilarga qarab.
-Bor bo‘ling !
-Qalay, charchamayapsizlarmi?
-Hosil mo‘l bo‘lsa, hech kim charchamaydi.
3. Ravshan Ermatov 1977-yilda Toshkentda dunyoga kelgan. U FIFA tomonidan 2003-yil xalqaro hakamlikka tayinlangan. Ravshan Ermatov 2008, 2009, 2010 va 2011-yillarda futbol bo‘yicha «Osiyoning eng yaxshi hakami» deb tan olingan.
4. Jadidlar taraqqiyotning yagona kaliti ilm-ma’rifat ekanligini anglab, yangicha usuldagi bepul ta’lim beradigan maktablar ochdilar. Ushbu maktablar uchun darsliklar yozib, millat farzandlarini savodli qilish uchun o‘z hisoblaridan mablag‘larini sarfladilar.

Javob: 1,2

5-SAVOL

1) Kelishik qo‘shimchalari qanday qo‘shimchalar hisoblanadi? (Bilish)

1. Ismlarga qo‘shilib asos va qismdan anglashilgan belgining uch shaxsdan biriga tegishli ekanini bildiradi.
2. Ismlarga qo‘shilib ko‘plik ma’nosini bildiradi.
3. Ismlarni boshqa so‘zlarga tobelantirib bog‘laydi.
4. Ismlarni boshqa so‘zlarga teng munosabatda bog‘laydi.

Javob: 3

2)O‘zbek tilida nechta kelishik shakllari bor? (Bilish)

1. Uchta
2. Oltita
3. To‘rtta
4. Yettita

Javob: 2

3) Bosh kelishikda berilgan so‘zlarining tartib raqamini yozing. (Bilish)

1. Kitobga, toqqa, elakka.
2. Bog‘, kutubxona, karvon.
3. Maktabining, ukamning, hikoyaning.
4. Uydan, sayohatdan, ulardan.

Javob: 2

4)Qaratqich kelishi kerak so‘zlarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1. Kitobga, toqqa, elakka.
2. Bog‘, kutubxona, karvon.
3. Maktabining, ukamning, hikoyaning.
4. Uydan, sayohatdan, ulardan.

Javob: 3

5) Tushum kelishigidagi so‘zlarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1.Kitobga, toqqa, elakka.
2.Uyda, sayohatda, bizda.
3.Sinf, tog‘i, kitob.
4.Bahorni, akamni, darsni.

Javob: 4

6)Jo‘nalish kelishigadagi so‘zlarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1. Kitobga, toqqa, elakka.
2. Bog‘, kutubxona, karvon.
3. Maktabining, ukamning, hikoyaning.
4. Uydan, sayohatdan, ulardan.

Javob: 1

7) O‘rin-payt kelishigidagi so‘zlarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1. Toshkentdan, tongdan, unutganidan.
2. Dunyoda, tongda, senda.
3. Uyga, yo‘lga, radioga.
4. Daftar, kelajak, fazogir.

Javob: 2

8) Chiqish kelishigidagi so‘zlarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1.Toshkentdan, tongdan, unutganidan.
2.Dunyoda, tongda, senda.
3.Uyga, yo‘lga, radioga.
4.Daftar, kelajak, fazogir.

Javob: 1

9) O‘zbek tilida qaysi kelishik shaklining qo‘shimchasi yo‘q? (Bilish)

1. Qaratqich kelishigining qo‘shimchasi yo‘q.
2. Bosh kelishigining qo‘shimchasi yo‘q.
3. Dushman kelishigining qo‘shimchasi yo‘q.
4. Jo‘nalish kelishigining qo‘shimchasi yo‘q.

Javobi: 2

10)Jo‘nalish kelishiga qo‘shimchalari berilgan javoblarning tartib raqamini yozing. (Bilish)

1. -ga
2. -da
3. -ka
4. -qa

Javob: 1,3,4

6-SAVOL

1) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1.Davlat bayrog‘i, ukamning daftari, o‘z fikrim, o‘quvchilarning qimmatli vaqti

2.Dong taratmoq, kuch sarflamoq, katta yo‘l, qizil olma.

3. G‘azab bilan gapirmoq, mashinada bormoq, maktabdan qaytmoq, ertakka ishonmoq.

4.Go‘zal qiz, katta kitob, hashamatli uy, nafis gul

A. Moslashuv B. Boshqaruv C. Bitishuv va boshqaruv D. Bitishuv

Javob:

1		2		3		4	

2) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1.Davlat bayrog‘i, ukamning daftari, qishloqqa bormoq, salomatlikka e’tibor bermoq.

2.Nurillohning g‘oyasi, mashinaning eshigi, olmaning danagi, kitob sahifalari.

3. Mashinada bormoq, maktabdan qaytmoq, ertakka ishonmoq.

4.Aqlli fikr, odobli bola, a’lochi o‘quvchi, ma’noli gap

A. Moslashuv B. Boshqaruv C. Moslashuv va boshqaruv D. Bitishuv

Javob:

1		2		3		4	

3) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Komilaning daftari, do‘konning rastasi, yurtning bayrog‘i, yo‘l qoidasi.

2.Ko‘m-ko‘k osmon, topshiriqni bajarmoq, oppoq paxta, yuzaga chiqmoq.

3. Safarga chiqmoq, vaziyatga qaramoq, rasmni chizmoq, she’rni yod olmoq.

4. Sharafli burch, qancha savol, sharqirab oqmoq, tez o‘qimoq.

A. Boshqaruv B. Bitishuv C.Moslashuv D. Bitishuv va boshqaruv

Javob:

1		2		3		4	

4) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Davlatni barpo etmoq, maqsadga erishmoq, chiroqqa qaramoq.

2.Kamtar bo‘lmoq, ko‘p gapirmoq, kerakli buyumlar, birinchi o‘quvchi .

3. Shifoxonaning binosi, tashqi muhit, fikrning ko‘lami, tez gapirmoq.

4. Opamning sinfdoshi, eshikning tutqichi, mening fikrim, sizning maqsadingiz

A. Boshqaruv B. Bitishuv C. Moslashuv D. Bitishuv va moslashuv

Javob:

1		2		3		4	

5) Quyidagi so‘z birikmalarni bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Maktabning derazasi, davlat bayrog‘i, ukamning daftari,o‘quvchilarning qimmatli vaqti.
2. Farovon hayot, o‘sha kitob, tez o‘qish, tarbiyaviy soat.
3. Betashvish damlar, chaqqon qiz, chiroyli manzara, toqqa chiqmoq.
4. Chiroqqa qaramoq, do‘stini chaqirmoq, sabrni sinamoq, daraxtni ekmoq.

A.Boshqaruv va bitishuv B. Moslashuv C.Bitishuv D. Boshqaruv

Javob:

1		2		3		4	

6) Quyidagi so‘zbirikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Buyruqni bajarmoq, topishmoqni aytmoq, mehmonga bormoq, xabarni o‘qimoq.
2. Yozgan asari, mehribon murabbiy, yaratgan ixtirosi, eski shahar.
3. Ismoilning kitobi, masalaning yechimi, onamning so‘zlari, odamning mehnati.
4. Chiroyli gapirmoq, tez yurmoq, natijani olmoq, maktabga bormoq

A. Bitishuv B. Moslashuv C.Bitishuv va boshqaruv D. Boshqaruv

Javob:

1		2		3		4	

7) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Qizil lola, zimdan kuzatmoq, harbiylarcha salomlashmoq, beshta daftar.
2. Kiyikning shoxi, farzandning burchi, tozalikning foydasi, sarguzashtning zavqi.
3. Ahillikka chorlamoq, tozalikni saqlamoq, suvda suzmoq, hunarni egallamoq.
4. Kitobsevar o‘quvchi, oq bulut, maktabga kelmoq, yo‘ldan o‘tmoq.

A. Boshqaruv B. Bitishuv C.Moslashuv D. Bitishuv va boshqaruv

Javob:

1		2		3		4	

8) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Onaning mehri, do‘stning maslahati, jamoaning manfaati, mehnatning rohati, ukamning qarori
2. Odil podishoh, porloq yulduz, qiziqarli kitob, oqar daryo.
3. Qo‘shiqni kuylamoq, gulzorga kirmoq, masalani yechmoq, vaziyatni baholamoq.

4. Kimyo fani, oq kabutar, mamlakatning dono qiroli, kitobning sahifasi
A.Boshqaruvva moslashuv B. Bitishuv C.Moslashuv D. Boshqaruv

Javob:

1		2		3		4	

9) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)
1. Qog‘ozga yozmoq, xatni o‘qimoq, kompyuterda yozmoq, sayohatga chiqmoq.
2. Quyoshning nuri, darsning mavzusi, o‘tkir fikr, yangi g‘oya.
3. Dono bola, noqulay vaziyat, qadimiy kitob, yoqimli musiqa.
4. Samalyotning qanoti, bizning yangi uyimiz, qushning qanoti, quyonning qulog‘i.

A. Moslashuv B. Boshqaruv C.Moslashuv va bitishuv D. Bitishuv

Javob:

1		2		3		4	

10) Quyidagi so‘z birikmalarini bog‘lanish usuli bilan moslashtiring.(Qo‘llash)
1. Oqila malika, qadimiy rivoyat, tarixiy asar, ajoyib sovg‘a.
2. O‘zbekistonning hududi, bizning madaniyatimiz, sinfdoshimning fikri, kitobning varaqlari.
3. Vaziyatni baholamoq, mehmonni kutmoq, bilimni mustahkamlash, gulni ekmoq.
4. Kattalardan so‘ramoq, hushbo‘y ifor, yorug‘ xona.

A. Moslashuv B. Boshqaruv va bitishuv C.Boshqaruv D. Bitishuv

Javob:

1		2		3		4	

7-SAVOL

1) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Men ertaga bobomni ko‘rgani qishloqqa boraman.
2. «Xamsa» Alisher Navoiyning shoh asari bo‘lib, besh dostondan iborat.
3. Malika bu kitobni o‘qidi, mazmunini singlisiga so‘zlab berdi.
4. Goh yomg‘ir yog‘adi, goh quyosh nur sochadi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

2) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Bahor kelsa tabiat uyg‘onadi, shuning uchun bahor ifori o‘zgacha.
2. Kim kelajak uchun yaxshi o‘qish kerakekanligini bilmaydi deysiz?
3. Barcha kitoblarni tartib bilan javonga joylab qo‘ydim, daftarlaring ham o‘sha yerga qo‘yilgan.
4. Bo‘ldi, bas qil deyapman senga, lekin gapga kirmasang nima qilay?

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

3) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating. (Qo‘llash)

1. Xonani tartib bilan yig‘ishtir va qayerga nima qo‘yganingni eslab qol.
2. Durdona samiymiy tilaklar bildirdi, qo‘lidagi sovg‘ani dugonasiga berdi.
3. Barcha o‘quvchilaringiz tirishqoq ekan-a?
4. Men bo‘sh vaqtimda juda ko‘p kitob o‘qiyman.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

4) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1.Na o‘zini hurmat qiladi, na do‘stlarini.
2. Eshikdan shoshilib chiqdi, ammo nimalarnidir o‘ylab to‘xtab qoldi.
3. G‘oliblar taqdirlandi.

4. Kitoblar turgan javon yonida turgan onasining rasmiga qo‘l uzatdi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

5) Quyidagi gaplarni tuzilishga ko'ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Qor yog‘di-don yog‘di.
2. Bahor keldi.
3. Hosil to‘kin bo‘lsa, to‘ylar to‘xtamas.
4. Yakshanba kuni sinfdosh do‘stlarim bilan uchrashdim.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

6) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Masala oydinlashdi.
2. Biz kitobni sevamiz, chunki u bilim manbayi.
3. Barcha kitoblarni tartib bilan javonga joylab qo‘ydim.
4. Kechasi qalin qor yog‘di, lekin havo sovimadi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

7) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Men ertaga bobomni ko‘rgani qishloqqa borib, shu kuni shaharga qaytaman.
2. Nega aytilgan ish o‘z vaqtida bajarilmadi?
3. Zudlik bilan bu topshiriqni bajar va natijasini menga ayt.
4. Eshik sekin ochildi-yu, Qalandarovning yuzi ko‘rindi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

8) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Hamma yig‘ilgach, majlis boshlandi.
2. Ertaga men bilan birga borasan.
3. Barcha kitoblarni tartib bilan javonga joylab qo‘ydim, qolgan ishlarga yordam berib yuborishing kerak.
4. Bahorda tabiat uyg‘onadi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

9) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1. Kuzni yoqtiraman.
2. Bu yil qish sovuq kelmadi.
3. Arava g‘ichirlab borar, aravakash xirgoyasini bir zumga to‘xtatmas edi.
4. O‘qituvchi qo‘ng‘iroq chalgach, sinfga kirdi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

10) Quyidagi gaplarni tuzilishiga ko‘ra turlarga ajrating.(Qo‘llash)

1.Rais kelib, yangi xabarni aytdi.

2.O‘quvchilar saralandi.

3. Tig‘ yarasi tuzalar, til yarasi tuzalmas.

4. Tevarak-atrofga qorong‘u tusha boshladi.

Javob:

Sodda gap	Qo‘shma gap

8-SAVOL

1) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Boyagi yigitning, Avazning, qo‘li gul ekan.
2. Bizlarga, ya’ni yoshlarga barcha sharoitlar yaratilyapti.
3. Men, Akmal, hozir 11-sinfda o‘qiyman.
4. Ularni, yangi jamoa a’zolarini, boshqa ishlarga jalb qilmaslikka qaror qilindi.

A. Bizlar B. Ular C. Boyagi yigit D. Men

Javob:

1		2		3		4	

2) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Ziyraklikni yo‘qotgan kishi, **Alavuddin**, aldani bqoldi.
2. Bir hafta davomida, ya’ni **shu hafta**, biz final musobaqalariga tayyorlanamiz.
3. Bizning sardor, **Sanjarga**, akasining fikri yoqdi.
4. Tibbiyot faninig asoschisi, **Abu Ali ibn Sino**, bizning buyuk bobokalonimizdir.

A. Tibbiyot fanining asoschisi B. Bizning sardor C. Bir hafta davomida
D. Ziyraklikni yo‘qotgan kishi

Javob:

1		2		3		4	

3) Qaysi so‘zlar o‘zaro antonym bo‘la oladi? (Qo‘llash)

1.Og‘ir 2. Tun 3. Kel 4. Uzun
A.Yengil B. Kelma C. Kun D. Qisqa

Javob: 1A; 2C; 3B; 4D

4) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Afsonaviy qush, **semurg‘** haqidagi ertak menga yoqadi.
2. O‘sha yigit, **cho‘l burguti**, bu yerlarni o‘zi obod qilgan.

3. «Yulduzlar mangu yonadi» asarining muallifi, ya’ni **Tog‘ay Murod** 55 yoshda vafot etgan.
4. Mashhur qadimiy savdo yo‘li, **Buyuk ipak yo‘li**, O‘zbekiston hududidan o‘tgan.
A. Afsonaviy qush B. O‘sha yigit C.«Yulduzlar mangu yonadi» asarining muallifi D. Mashhur qadimiy savdo yo‘l

Javob:

1		2		3		4	

5) Quyidagicha gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1. Oybek akaning rafiqasi, ya’ni **Zarifa opa** juda matonatli ayol edi.
2. «Qutadg‘u bilig» asarning muallifi, **Yusuf Xos Hojib**, savdogarlarni xalq hayotini rivojlantiradi degan.
3. Fasllar kelinchagi, ya’ni **bahor** kelgani bois daraxtlar bezandi.
4. Katta va qadimiy savdo yo‘li, ya’ni **Buyuk ipak yo‘li** Sharq va G‘arb mamlakatlari xalqlarining o‘zaro madaniy aloqalaridan bahramand bo‘lish imkonini berdi.

A. «Qutadg‘u bilig» asarning muallifi B. Katta va qadimiy savdo yo‘li
C. Fasllar kelinchagi D. Oybek akaning rafiqasi

Javob:

1		2		3		4	

6)Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Jadidlar, **Fitrat, Cho‘lpon, Qodiriylar**,o‘z xalqini ilm sari chorladi.
2. Eng ulug‘ zotga, **onaga**, ehtirom chinakam insoniylik sanaladi.
3. «Cho‘l bo‘risi» asar muallifi, **Herman Hessening** eng mashhur asarlaridan biri.
4. Yurt savdogarlari, ya’ni **tadbirkorlar** iqtisodiyot rivojiga katta hissa qo‘shmoqdalar.
A. Yurt savdogarlari B.Asar muallifi C. Eng ulug‘ zot D. Jadidlar

Javob:

1		2		3		4	

7) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Kelajak bunyodkorlari, **yoshlar**, bor imkoniyatlarini sarflab bilim olmoqdalar.
2. Vityani asrab olgan otasi, **Mahkam aka**, asli temirchi edi.
3. «Qizimga» she’rining muallifi, ya’ni **Saida Zunnunova** 51 yil umr ko‘rgan.
4. O‘zbek teatri yulduzi, **Razzoq Hamrayev**, yuzdan ortiq asarda rol ijro etgan.

A. «Qizimga» she’rining muallifi B. Vityani asrab olgan otasi
C.O‘zbek teatri yulduzi D. Kelajak bunyodkorlari
Javob:

1		2		3		4	

8) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Vilyam Shekspir asarining bosh qahramoni,**Hamlet**,Abror Hidoyatov tomonidan yorqin ijro etilgan.
2. 1937-yilda Toshkent shahrida amaliy san’at,**hunarmandchilik**, muzeyi tashkil etilgan.
3. Mohir naqqosh,**usta Shirin Murodov**,o‘zbek me’morchilik maktabini yaratgan.
4. O‘zbek xalqining sevimli farzandi,**Sharof Rashidov**, chinakam fidoyi inson edi.
A. Bosh qahramoni B. Mohir naqqosh C. Amaliy san’at D. O‘zbek xalqining sevimli farzandi
Javob:

1		2		3		4	

9) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. «Devoni lug‘atit turk» asari muallifi, **Mahmud Qoshg‘ariy**, XI asrda yashab ijod qilgan.
2. Sultoniya shahrida tug‘ilgan olim, **MirzoUlug‘bek**, Samarqand shahrida rasadxona qurdirdi.
3. 12 yoshida taxtga o‘tirgan shahzoda ,**Zahiriddin Muhammad Bobur**, Movarounnahrni birlashtirish uchun urindi.
4. Shohjahon suyukli xotini Arjumand bonu, **Mumtoz Mahalni** dafn qilish uchun alohida maqbara qurdirdi.
A. Arjumand bonu B. «Devoni lug‘atit turk» asari muallifi C. Sultoniya shahrida tug‘ilgan olim D. 12 yoshida taxtga o‘tirgan shahzoda
Javob:

1		2		3		4	

10) Quyidagi gaplar tarkibidagi ajratilgan bo‘lakni o‘zi izohlayotgan bo‘lak bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Yolg‘onchi, ayyor qush, **durroj**, sherni “Tuzoqqa tushib qoldim” deb aldadi.
2. «Xamsa» asari muallifi, **Alisher Navoiy**, Husayn Boyqaroning do‘sti edi.
3. Insondagi eng yaxshi fazilat, **kamtarlik**, afsuski hammada ham topilavermaydi.

4. O‘zbekistonlik hakam, **Ravshan Ermatov**, 2003-yil xalqaro hakamlikka tayinlangan.

A. «Xamsa» asari muallifi B.O‘zbekistonlik hakam C. Insondagi eng yaxshi fazilat D. Yolg‘onchi, ayyor qush

Javob:

1		2		3		4	

9-SAVOL

1) Qaysi so‘zlar o‘zaro antonim bo‘la oladi? (Qo‘llash)

Katta 2. Baland 3. Uzoq 4. Achchiq

Yaqin B. Kichik C. Shirin D. Past

Javob:

1		2		3		4	

2) Qaysi so‘zlar o‘zaro antonym bo‘la oladi? (Qo‘llash)

1. Qattiq 2. Baxil 3. Tez 4. Chiroyli

A. Saxiy B. Xunuk C. Sekin D. Yumshoq

Javob:

1		2		3		4	

3) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Aql gimnastikasi A. Shaxmat

2. Qora oltin B.Shifokor

3.Mo‘yqalam sohibi C. Neft

4.Salomatlik posbonlari D. Rassom

Javob:

1		2		3		4	

4)Qaysi so‘zlar o‘zaro antonim bo‘la oladi? (Qo‘llash)

1. Keldi 2. Issiq 3. Oq 4. Sekin

A. Tez B. Sovuq C. Ketdi D. Qora

Javob:

1		2		3		4	

5)Qaysi so‘zlar o‘zaro antonym bo‘la oladi? (Qo‘llash)

1. Aqlli 2. Boy 3. Yangi 4. Baxtli

A. Eski B. Aqlsiz C. Baxtsiz D. Kambag‘al

Javob:

1		2		3		4	

6)Qaysi so'zlar o'zaro antonym bo'la oladi? (Qo'llash)

1. Ko'tarmoq 2. Issiq 3. Kirmoq 4. Muhabbat

A. Sovuq B. Nafrat C. Chiqmoq D. Yerga urmoq

Javob:

1		2		3		4	

7)Qaysi so'zlar o'zaro antonym bo'la oladi? (Qo'llash)

1. Xunuk 2. Shirin 3. Ahil 4. To'g'ri

A. Chiroyli B. Noahil C. Noto'g'ri D. Bemaza

Javob:

1		2		3		4	

8) Qaysi so'zlar o'zaro antonim bo'la oladi? (Qo'llash)

1. Yo'g'on 2. Avval 3. Kecha 4. Ozg'in

A. Keyin B. Semiz C. Ingichka D. Kunduz

Javob:

1		2		3		4	

9) Qaysi so'zlar o'zaro antonim bo'la oladi? (Qo'llash)

1. Zaif 2. Mazali 3. Yorug' 4. Yosh

A.Qari B. Baquvvat C. Qorong'u D. Bemaza

Javob:

1		2		3		4	

10)Qaysi so'zlar o'zaro antonim bo'la oladi? (Qo'llash)

1. Baland 2. Qishki 3. Xursand 4. Olmoq

A. Yozgi B. Xafa C. Bermoq D. Past

Javob:

1		2		3		4	

10-SAVOL

1) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi iifodalagan so‘z bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1.G‘azal mulkining sultoni — A. Qor
2. Kumush choyshab — B.Qushlar
3.Qanotli do‘stlar — C. Alisher Navoiy
4.Zangori kema — D. Samolyot

Javob:

1		2		3		4	

2) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.O‘rmon podishohi — A. Cho‘ponlar
2. Qalbim quyoshi — B.Sher
3.Yaylov bahodirlari — C. Boychechak
4.Bahor elchisi — D. Onam

Javob:

1		2		3		4	

3) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Qo‘shimcha vazifalar tashkilot rahbari o‘rinbosari zimmasiga yuklatilsin.
2. Tadbirkorlar eksportga oid qonunchilikdan unumli foydalanmoqdalar.
3. Havo sof va salqin.
4.Anvar aka hammani to‘yga chaqirdi.

A. So‘zlashuv uslubi B. Publitsistik uslub C. Rasmiy uslub D.Badiiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

4)Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring.(Qo‘llash)

1.Charm qo‘lqop ustasi — A. Fazogirlar
2. Oltin boshoq — B.Bug‘doy
3.Dala malikasi — C. Makkajo‘xori
4.Samo lochinlari — D. Bokschi

Javob:

1		2		3		4	

5) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Charm qo‘lqop ustasi	A. Fazogirlar
2. Oltin boshoq	B.Bug‘doy
3.Dala malikasi	C. Makkajo‘xori
4.Samo lochinlari	D. Bokschi

Javob:

1		2		3		4	

6) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Afsonaviy qush	A. Telefon
2. Aloqa vositasi	B.Kompyuter
3.Aqlli mashina	C. Semurg‘
4.Bilim bulog‘i	D. Kitob

Javob:

1		2		3		4	

7) Quyidagi tasviriyi fodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Dengiz hokimi	A. It
2. Ilm o‘chog‘i	B.Kit
3.Insonning do‘sti	C. Olimlar
4.Ilm zahmatkashlari	D. Maktab

Javob:

1		2		3		4	

8) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Po‘lat ot	A. Archa
2. Zangori olov	B.Futbolchilar
3.Charm to‘p ustalari	C. Gaz
4.O‘rmon malikasi	D. Traktor

Javob:

1		2		3		4	

9) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi iifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Po‘lat ot	A. Archa
2. Zangori olov	B.Futbolchilar
3.Charm to‘p ustalari	C. Gaz
4.O‘rmon malikasi	D. Traktor

Javob:

1		2		3		4	

10) Quyidagi tasviriy ifodani o‘zi ifodalagan so‘z bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Asr vabosi	A. Futbolchi qizlar
2. Virtual olam	B.Internet
3.Yashil maydon malikalari	C. Humo
4.Baxt qushi	D. Giyohvandlik

Javob:

1		2		3		4	

11-SAVOL

1) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.O‘zbekiston qadimiy boy shaharlar, boy me’moriy obidalar bilan jahonga mashhur.

2.Mutaxassislarning fikricha, bugungi kunda internet tezligi oshib bormoqda.

3.-Bizziyam apketin,-dedi qo‘l siltab Mehri.

4.Zamaxshariyning o‘lmas asarlari unga shuhrat keltirdi.

A. Badiiy uslub; B. So‘zlashuv uslubi; C.Ilmiy uslub; D. Publitsistik uslub

Javob:

1		2		3		4	

2) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Tim qora ko‘zlarini yerga qadagan ko‘yi, jim turaverdi.
2. Men 11-sinf o‘quvchilarining aprel oyidagi davomatini tahlil qildim.

3.Yosh zardo‘zlar o‘zlari tikkan mahsulotlarining ko‘rgazmasini tashkil qildilar.

4. Baqir-chaqir qivurmagin, ovozindan ko‘chani boshinga ko‘tardin.

A.Publitsistik uslub; B. So‘zlashuv uslubi; C.Rasmiy uslub; D.Badiiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

3) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Kelgusi yili biz ekkan daraxt …laydi

2. Bo‘ylari kelishgan bu bola … chaladi.

3.Vazirining bu so‘zlari …ga yoqmadi.

4. Atrofga to‘satdan … ko‘tarildi.

A. Shoh-podishoh

B.Shox-daraxtning shoxi

C. Chang-mayda zarra

D. Chang-cholg‘u asbobi.

Javob:

1		2		3		4	

4) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Ularda, ayniqsa, yosh avlod uchun katta tarbiyaviy ahamiyatga ega pand-nasihatlar aks ettirilgan.

2. Arizaga tug‘ilganlik haqidagi guvohnoma nusxasini ilova qilaman.

3.Atomlar kimyoviy bo‘linmaydigan zarralardir.
4. Obbo! Hamma ishni do‘ndiribsiz-da!
A. Rasmiy uslub; B. Publitsistik uslub; C.Ilmiy uslub; D. So‘zlashuv uslubi

Javob:

1		2		3		4	

5) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)
1. Bobomiz Alisher Navoiy tavalludiga bag‘ishlab «She’rxonlik kechasi» o‘tkazildi.
2.Ana hu-v adorning narigi yog‘ida Ko‘kabuloq qishlog‘i bor.
3. Kimyoviy moddalardan ehtiyot bo‘ling.
4.Ushbu bitim yuzasidan fikr-mulohazalaringizni kutib qolamiz.
A. Badiiy uslub; B.Ilmiy uslub; C. So‘zlashuv uslubi; D. Rasmiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

6) Quyidagi gaplarni o‘zuslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)
1. Otasining salobati bosib ostonadan chiqolmay qoldi.
2.Maktabimiz o‘quvchilari hasharda binoyidek ishlashdi.
3.Meva va sabzavotlar eksporti nazorat ostiga olindi.
12. Geografik hududlar xaritalashtirildi.
A.Publitsistik uslub; B. So‘zlashuv uslubi; C.Ilmiy uslub;; D.Badiiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

7) Quyidagi gaplarni o‘z uslublari bilan moslashtiring. (Qo‘llash)
1. Bulutlar bo‘linib, ular orasidan quyosh zarrin nurini socha boshladi.
2. Bir xil atomlardan tashkil topgan moddalar oddiy moddalar deyiladi.
3. Bugungi yig‘ilish rasmiy usulda tashkil etildi.
4.Kap-katta bola bo‘lsang ham anqayib yururasan.
A. Ilmiy uslub; B. So‘zlashuv uslubi; C.Badiiy uslub; D. Publitsistik uslub

Javob:

1		2		3		4	

8) Quyidagi gaplarni o'z uslublari bilan moslashtiring. (Qo'llash)

1. Berilgan jadvalni to'ldirib, gaplarni tuzilishiga ko'ra turlarga ajrating.
2. Kuzda qushlar bu yerlar bilan xayrlashib, janubga yo'l oladilar.
3. Berilgan ariza ko'rib chiqildi.
4.Yosh tadbirkorlar jamiyat rivojiga ulkan hissa qo'shmoqdalar.

A. Publitsistik uslub; B. Ilmiy uslubi; C.Rasmiy uslub; D. Badiiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

9)Quyidagi gaplarni o'z uslublari bilan moslashtiring. (Qo'llash)

1.Na'matak ra'noguldoshlar oilasiga kiruvchi o'simlikdir.
2.Samarqand nonini boshqa yerda tayyorlab bo'lmaydi.
3.Bo'pti, san etganini qilib hamma darslani yozaman.
4. Yig'ilish qaror qiladi.

A. Ilmiy uslub; B. So'zlashuv uslubi; C.Rasmiy uslub; D. Publitsistik uslub

Javob:

1		2		3		4	

10) Quyidagi gaplarni o'z uslublari bilan moslashtiring. (Qo'llash)

1.Nafosat bayrami, Navro'z munosabati bilan umumxalq hashari e'lon qilindi.
2.Qolgan vazifalar rahbar o'rinbosari zimmasiga yuklatilsin.
3. Azot va natriy kimyoviy moddalardir.
4. Sabr qimasdan hammani chaqirib yordam so'raganing yaxshi ishmas.

A. Rasmiy uslub; B. So'zlashuv uslubi; C.Ilmiy uslub; D. Badiiy uslub

Javob:

1		2		3		4	

12-SAVOL

1) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Bog‘da … pishdi A. Olmoq-harakat nomi
2. Bu so‘roqqa javob …dim. B.Tom
3.Bu uyning …i qizil. C. Olma-meva
4. Uch …lik roman trilogiya deyiladi. D. Tom-uy tomi

Javob:

1		2		3		4	

2) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1. Alisher Amerikalik do‘stiga xat … di. A. Yoz-fasl
2. Diyor daryoni kechib narigi qirg‘oqqa …di. B.O‘t-olov
3.Ko‘cha boshidagi uyga … ketdi. C. O‘t-o‘tmoq
4. Ukam bilan …da suzish havzasiga boramiz. D. Yoz-yozmoq

Javob:

1		2		3		4	

3) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Kelgusi yili biz ekkan daraxt …laydi A. Shoh-podishoh
2. Bo‘ylari kelishgan bu bola … chaladi. B.Shox-daraxtning shoxi
3.Vazirining bu so‘zlari …ga yoqmadi. C. Chang-mayda zarra
4. Atrofga to‘satdan … ko‘tarildi. D. Chang-cholg‘u asbobi.

Javob:

1		2		3		4	

4) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1. Mening o‘g‘lim hammadan tez …adi. A. Suz-suzmoq
2. Karomat aya jovray-jovray ovqatni …di. B. Suz-ovqatni suz
3.Onam chiroyli ko‘ylak …di. C. Tik-tikmoq

4. Toyir akaning … qomati bukildi. D. Tik-sifat

Javob:

1		2		3		4	

5) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1. Sherzod og‘zidagi ovqatni zo‘rg‘a …di.
2. Musobaqada bizning jamoa …di.
3.Qandilday tovlanib pishgan … ishtahani ochdi.
4. Oqar suvdan bir olma …ib oldik.

A. Yut-g‘olib bo‘lmoq
B. Yut-yutib yubormoq
C. Tut-meva
D. Tut-tuti bolmoq

Javob:

1		2		3		4	

6) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Menda …ta kitob bor.
2. Samalyotda …ganmisiz?
3.Onam … tayyorladilar.
4. Darsda … ochib o‘tirma.

A. Uch-son
B. Og‘iz-tana a’zosi
C. Uch-uchmoq
D. Og‘iz-sutdan tayyorlanadigan yegulik

Javob:

1		2		3		4	

7) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Negadir ko‘ziga … keldi.
2. …ing nechida?
3. Qo‘rqqanidan … chiqarmay o‘tirdi.
4. Onamga … elab berdim.

A. Un-bug‘doy uni
B. Un-ovoz
C. Yosh-ko‘z yoshi
D. Yosh-umr o‘lchovi

Javob:

1		2		3		4	

8) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1.Birorta ham … chalishni bilmas ekan.
2. Koptokka … urib, keyin o‘yin boshladi.
3.Bu …lar unutilmas hech qachon.
4. Yoz keldi, … keldi.

A. Dam-vaqt
B. Dam-havo, yel
C. Soz-yaxshi
D. Soz-cholg‘u asbobi.

Javob:

1		2		3		4	

9) Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1. Ikki … bir-birini quchoqlab ko‘rishdi.
2. Ovqatga … solmang, iltimos.
3. Qarshimdagi yo‘ldan …dim.
4. Boy …i keng odam.

A. Karam-sabzavot
B. Adash-adashmoq
C. Adash-ismning bir xilligi
D. Karam-saxovat

Javob:

1		2		3		4	

10). Nuqtalar o‘rniga omonim so‘zlardan mosini qo‘ying . (Qo‘llash)

1. Lolaning …i o‘smay qoldi.
2. Qishda …i uzun kiyim kiyiladi.
3.Onam ekkan rayhonlarning ..i boshqacha.
4. Maksim polvon raqiblarini …di.

A. Bo‘y-hid
B. Bo‘y-tana uzunligi
C. Yeng-ko‘ylakning yengi
D. Yeng-yengmoq

Javob:

1		2		3		4	

13-SAVOL

1)Ushbu gapga o‘xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)

Namuna: Chinorning yonish voqeasi (uning tafsilotini ikkinchi bobda bayon qilgan edik) jamoaga asta-sekin ma’lum bo‘la boshladi.

Javob:

1. ____
____

2. ____
____

3. ____
____

4. ____
____

2) Ushbugapgao‘xshash 4ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)

Namuna: Yangi qonun loyihasi (loyiha kecha gazetalarda e’lon qilingan edi) jamoatchilik orasida katta qiziqish uyg‘otdi.

Javob:

5. ____
____

6. ____
____

7. ____
____

8. ____
____

3) Ushbu gapga o‘xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)

Namuna: Musobaqa qoidalari (ular haqida avval ham eshitgan edik) o‘zgarishsiz qoldi.

Javob:

1. ____

____
2. ____

____
3. ____

____
4. ____

____

4) Ushbu gapga o'xshash 4ta kiritma gap tuzing.(Qo'llash)
Namuna: Kitob nashri (uni rejalashtirganimizga ancha bo'lgan) nihoyat amalga oshdi.
Javob:
1.____

____
2.____

____
3. ____

____
4. ____

____

5)Ushbu gapga o'xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo'llash)
Namuna: Ko'rgazma ishtirokchilari (ro'yxat avvaldan tayyorlangan edi) tadbirga to'liq kelishdi.
Javob:
1. ____

____
2. ____

____
3. ____

____
4. ____

____

6) Ushbu gapga o'xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo'llash)
Namuna: Shahar obodonchiligi loyihasi (bu loyiha yoshlar tomonidan ishlab chiqilgan) amalga oshirish bosqichiga o'tdi.

Javob:

1. ____
____
2. ____
____
3. ____
____
4. ____
____

7) Ushbu gapga o‘xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)
Namuna: Konferensiya vaqti (avvaldan e’lon qilingan edi) biroz o‘zgaribdi.
Javob:
1. ____
____
2. ____
____
3. ____
____
4. ____
____

8) Ushbu gapga o‘xshash 4ta kiritma gap tuzing.(Qo‘llash)
Namuna: Film premyerasi (Abdulla Oripov hayoti va ijodi haqidagi yangi film) barcha tomoshabinlarni hayajonga soldi.
Javob:
1. ____
____
2. ____
____
3. ____
____
4. ____
____

9)Ushbu gapga o‘xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)
Namuna: Imtihon natijalari (kecha talabalar tomonidan topshirilgan yakuniy attestatsiya imtihoni) turli muhokamalarga sabab bo‘ldi.
Javob:

1.____

____

2.____

____

3. ____

____

4. ____

____

10)Ushbu gapga o‘xshash 4 ta kiritma gap tuzing. (Qo‘llash)

Namuna: Tadqiqot natijalari (ular haqida ilmiy anjumanda so‘z yuritilgan edi) mutaxassislar orasida katta qiziqish uyg‘otdi.

Javob:

1.____

____

2.____

____

3. ____

____

4. ____

____

14-SAVOL

1) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Yaxshi A. Zo‘r
2. Chiroyli B. Ulkan
3. Katta C. Go‘zal
4. Tez D. Shoshilinch

Javob:

1		2		3		4	

2) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Ishonchli A. Ulkan
2. Badavlat B. Boy
3. Katta C. Sokin
4. Tinch D. Havfsiz

Javob:

1		2		3		4	

3) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Yangi A. Baxtiyor
2. Xursand B. Oz
3. Yaxshi C. Eski emas
4. Kam D. Yomon emas

Javob:

1		2		3		4	

4)So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.Oqil A. Qulay
2. Baland B. Aqlli
3. Gapirish C. So‘zlash

4. Oson D. Yuqori

Javob:

1		2		3		4	

5) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Mamnun A. Xushnud
2. Demak B. Uzoq emas
3. Yaqin C. Ya'ni
4. Orzu qilingan D. Kutilgan

Javob:

1		2		3		4	

6) So‘zlarni sinonimi bilanmoslashtiring. (Qo‘llash)

1. Jon bermoq A. Xunuk
2. Kishi B. Odam
3. Badbashara C. Qazo qilmoq
4. Yasanmoq D. Bezanmoq

Javob:

1		2		3		4	

7) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Bitim A. Odobli
2. Tarbiyali B. Shartnoma
3. Ayg‘oqchi C. Afsonaviy
4. Fantastik D. Josus

Javob:

1		2		3		4	

8) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. E’tibor A. Ahamiyat
2. Pok B. Telba
3. Uzur C. Toza
4. Tentak D. Kechirim

Javob:

1		2		3		4	

9) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Tik A. Quyi

2. Adashmoq B. Kek

3. Xusumat C. Yanglishmoq

4. Past D. To‘g‘ri

Javob:

1		2		3		4	

10) So‘zlarni sinonimi bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Epchil A. Abgor

2. Yaramas B. Razil

3. Nochor C. Foydasiz

4. Behuda D. Chaqqon

Javob:

1		2		3		4	

15-SAVOL

1) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1. Jon kuydirmoq	A. Xush ko‘rinishli, yoqimli, jozibali.
2. Yuziga oyoq qo‘ymoq	B. Butun tafsiloti bilan mayda –chuydasigacha, batafsil.
3. Istarasi issiq	C. Ruhan kuchli bezovtalangan holda g‘amxorlik qilmoq.
4. Ipidan ignasigacha	D. Behurmat qilish darajasida hisoblashmaslik

Javob:

1		2		3		4	

2) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Dami ichiga tushdi	A.	Biror narsadan mahrum etadigan, zarba yetkazmoq
2.	Nog‘orasiga o‘ynamoq	B.	Izidan yurib, butun hatti-harakatini taqib qilmoq
3.	Oyog‘iga bolta urmoq	C.	Mutlaqo gapirmaslik, suhbatda mutlaqo qatnashmaslik
4.	Payiga tushmoq	D.	Kimningdir izmi, yo`l-yo‘rig‘i bilan ish ko‘rmoq

Javob:

1		2		3		4	

3) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Ko‘z ilg‘amas	A.	Ruhan azoblanmoq, fikr o‘yini boshqalarga aytmay ezilmoq
2.	Kayfi buzuq	B.	Bilinar -bilinmas, mayda
3.	Ich- etini yemoq	C.	Asabiylashmoq
4.	Ko‘ngliga qo‘l solmoq	D.	Eng yashirin fikr -o‘yini bilishga harakat qilmoq

Javob:

1		2		3		4	

4) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Ichida kiri yo‘q	A.	Kek saqlamaydigan g‘arazi yo‘q, beg‘ubor
2.	Yetti uxlab tushiga kirmaslik	B.	Mutlaqo o‘ylamaslik, kutmaslik
3.	Yetti uxlab tushida ko‘rmaslik	C.	Hech qachon ko‘rmaslik
4.	Yuragi tars yorilib ketayozdi	D.	Sabr, chidami tugab xunob bo‘lib ketdi, qo‘rqibketmoq

Javob:

1		2		3		4	

5) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Yuragi qoq yorilayozdi	A.	Sog‘lig‘i yomonlashdi
2.	Mazasi qochdi	B.	Biror ish yomonlashdi, inqirozga yuztutdi
3.	Tobi qochdi	C.	Yomonlik qilib xafa qildi
4.	Mazasini qochirmoq	D.	Sevinib juda kuchli hayajonlandi

Javob:

1		2		3		4	

6)Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Podadan oldin chang chiqarmoq	A.	Ro‘yobga chiqishi aniq bo‘lmagan narsa haqida hovliqmalik bilan vaqtidan oldingapiribyurmoq

2.	O‘pkasi to‘lmoq	B.	Haddan tashqari zo‘r berish natijasida mo‘l-ko‘l terlamoq
3.	Qildan qiyiq axtarmoq	C.	Iztirob chekib yig‘lab yuborish holatiga yetmoq
4.	Terga botmoq	D.	Yomon niyat bilan deyarli aybi yo‘q odamning faoliyatidan ayb topishga harakat qilmoq

Javob:

1		2		3		4	

7) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Ignaday narsani tuyaday qilmoq	A.	Bo‘rttirmoq
2.	Igna ustida o‘tirmoq	B.	Bezovta bo‘lmoq
3.	Tegganga tegib, tegmaganga kesak otadi	C.	Tegajoqlik qilish
4.	Aravani quru qolib qochmoq	D.	Uddasidan chiqaolmaydigan ish yoki narsa haqida haddan ortiq darajada maqtanmoq

Javob:

1		2		3		4	

8)Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Qo‘lini sovuq suvga urmaslik	A.	Tanishdek tuyulmoq
2.	Issiq ko‘rinmoq	B.	Esankiramoq
3.	Hushi boshidan uchmoq	C.	Juda tez va ko`p gapiradi
4.	Labi-labiga tegmaydi	D.	Hech narsa, hech ish qilmaslik

Javob:

1		2		3		4	

9) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Labini tishlamoq	A.	Jazzolanib hushyor tortmoq
2.	Kuni qolmoq	B.	Imkoniyatini hisobga olib ish tutmoq
3.	Ko‘zi moshdek ochilmoq	C.	Kutilmaganda duch kelib nima deyishini bilmay qolish
4.	Ko‘rpasiga qarab oyoq uzatmoq	D.	Biror ishni bajarishda qaram bo‘lmoq

Javob:

1		2		3		4	

10) Iboralarni o‘zi ifodalagan mazmun bilan moslashtiring. (Qo‘llash)

1.	Ko‘zining paxtasi chiqmoq	A.	Shoshib qolmoq
2.	Ko‘zining yog‘ini yemoq	B.	G‘azabi ko‘zida aks etib ko‘zi chaqchaymoq
3.	Ko‘zi qinidan chiqib ketay dedi	C.	O‘zini kimgadir yaqin ko‘rsatib uning xayrixohligidan shaxsiy manfaati yo‘lida foydalanmoq
4.	Patagiga qurt tushmoq	D.	Juda kuchli qo‘rqishga nisbatan aytiladi

Javob:

1		2		3		4	

16-SAVOL

1) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. …..! Sen mening eng yaqin do‘stimdan.
2. ……, bugun kitob olib berasizmi?
3. Bu kitobni oyim olib berganlar, …… .
4. ……, mening akam ham ko‘p kitob o‘qiydi.

A. Oyijon. B. Kitob C. Bolalar D. Aka

Javob:

1		2		3		4	

2) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. So‘zla,……, haqiqatni et bayon.
2. ……, ko‘zguga qarashni bas qil.
3. Ko‘zguga qarab xayol surib qolaman ba’zida, …….
4. Zebining dugonasi ekansiz-da, …….

A. Ko‘zgujon. B. Poshshaxon C. Dugonajon D. O‘g‘lim

Javob:

1		2		3		4	

3) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. ……, kasb-hunari bo‘lmagan kishi kambag‘aldir!
2. Do‘stlari ko‘p kishi boy bo‘ladi, …….
16. Qish qattiq keldi, ……, endi kambag‘allar qiynaladi.
4. Insonni yuksaltiruvchi eng yirik omil kasb-hunar ekanini bilsang edi, …….

A. O‘g‘lim. B. Boy ota C. Azizjon D. Aziz do‘stlar

Javob:

1		2		3		4	

4) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. ……, sen ezgulikning haqiqiy qadr-qimmatini belgilaysan.
2. Inson yuqori natijaga erishish uchun harakat qilishi kerak, …….
3. Bilasizmi, ……, chindan ham ezgulikning qadri ulug‘ ekan.
4. ……, hayotimdagi eng buyuk ezgulik do‘stlarimning menga bergan beminnat yordamidir.

A. Otajon B. Bo‘talog‘im C. Harakat D. Do‘stim

Javob:

1		2		3		4	

5) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. Kelajagimiz porloq,… .
2. " Farmonov kelajakda buyuk odam bo‘ladi, … ",-dedi bosh chayqab.
3. Shu desang, ……, kelajagimiz Farmonovdek botir o‘g‘lonlar qo‘lida.
4. Farmonov degan odam rais bo‘ldi deb jiyanim gap topib keldi, … .

A. Botir B. o‘rtoqFarmonov C. Opa D. Jiyan

Javob:

1		2		3		4	

6) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. Ha, … , sen mening kelajagimsan.
2. Kelajagim bo‘lgani uchun o‘g‘limga ko‘p tanbeh beramanda, … .
3. … , biz kelajakda buyuk ishlarniamalga oshiramiz.
4. … , meni kut va men albatta senga yetib boraman.

A. O‘g‘lim B. Kelajak C. Do‘stim D. Kamola

Javob:

1		2		3		4	

7) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. ………., sen bunchalar go‘zalsan.
2. ……, ona tabiatni asramoq kerak.

3. ……, biz ona tabiatdan boshqa go‘zal va mo‘jizakor narsani topolmaymiz.
4. Ona tabiatni asraganing uchun, ……, seni yaxshi ko‘raman-da.
A. O‘g‘lim B. Bolalar C. Azizlar D. Ona tabiat

Javob:

1		2		3		4	

8) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. ……….., sen bizga omad keltirasan.
2. ……, meni hech qachon tashlab ketma.
3. Yangi yilda omadli bo‘lishingni istayman, …….
4. Bizga omad keltiradigan shu yangi yil-da, …….

A. Qizim B. Omad C. Yangi yil D. Og‘aynilar

Javob:

1		2		3		4	

9) Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. ……, sen menga doim yangi imkoniyatlar bergin.
2. Menga yoqasiz, sizni bor kuchim bilan izlayman, ey … … .
3. Hayot bergan yangi imkoniyatlarni qo‘ldan boy berish kerak emas-da, … .
4. Doim yangi imkoniyatlarni beruvchi hayotdan aylanay, … .

A. Yangi imkoniyatlar B. Hayot C. O‘rtoqjon D. Bolajonim

Javob:

1		2		3		4	

10)Nuqtalar o‘rniga tushirib qoldirilgan undalmalarni to‘g‘ri joylashtiring. (Qo‘llash)

1. … , sen mening eng go‘zal xazinamsan.
2. Xotira mening eng go‘zal xazinam,o‘rgilay … .
3. Mening eng go‘zal xazinam, … , xotiralarim-da.
4. Mehribonim, munasam, qadrdonim, … !

A. Xotira B. Onajonginam C. Azizjon do ‘stim D. Oyposhshaxon

Javob:

1		2		3		4	

17-SAVOL

1) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Ona allasi bolani tinchlantirish uchun yordam beradi.
2 Allaqayerdandir aks sado eshitildi.
3. Sen bolaning qulog‘inga qachon gap kiradi?
4. Qozonning to‘rtta qulog‘i bor.
5. Nima sen Masharibning qulog‘imisan?
6. Yo‘g‘ingizda ko‘z ko‘rib, quloq eshitmagan voqealar bo‘ldi.
7. Og‘zing ochilib o‘tiraver, Alimardon.
8. Tandir og‘zidan chiqayotgan issiqlik onamning yuzlarini qizartirib yuborgan edi.
9. Bir qancha tadqiqotchilar yangi g‘or og‘zidan ichkariga kirolmay ikkilanib to‘xtab qolishdi.
10. Daraxtning ko‘zlari uning ayanchli o‘tmishidan xabar berib turganday edi.

Javob: ____________

2) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Uning moviy ko‘zlari ko‘rkiga ko‘rk qo‘shar edi.
2. Farida opa xontaxtaga yangi dasturxon yozdi.
3. Buloqning ko‘zi yopilib qoldi.
4. Men ellik birga chiqib Beshyog‘ochga bordim.
5. Sening qulog‘ing gap eshitmaydigan bo‘lib qolgan o‘zi.
6. Kim tadbirda ishtirok etmoqchi bo‘lsa, qo‘l ko‘tarsin.
7. Gap shundaki, baxt eshigini behudaga ochmaydi.
8. Ellik birga uchni qo‘shsak ellik to‘rt bo‘ladi.
9. Sen bilan gaplashib ancha yozildim, dugonajon.
10. Uyga kelganimda barcha eshiklar ochiq edi.

Javob: ______________

3) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Salima bu gaplarni eshitib orzular osmonida qanot yozdi.
2. Uch yoshga kirganida bulutga sakraydigan, tuyog‘idan o‘t chaqnaydigan ot bo‘ldi.
3. Xat yozganda husnixatga e’tibor berish kerak.
4. Ko‘cha boshida sakrab, o‘ynab yurgan bolalardan sening uyingni so‘radim.
5. Onam doim oyog‘ingdan o‘t chaqnasin, harakatchang bo‘l deb o‘rgatganlar.
6. Bu voqealarni ko‘rib, esankirab qolgan boyning yuragiga o‘t tushdi.
7. Bahor chog‘i osmonda arg‘imchoq misol qanot qoqib turnalar uchib keladi.
8. Nurilloh 11- A sinf o‘quvchilari orasida eng aqlli va zukko bola.
9. Bu yil qishda mahallamiz oxiridagi uyga o‘t tushdi.
10. Oltin tarvuz ertagida chol qanoti singan laylakni topib oladi.

Javob:___________

4)Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Dugonam olgan yangi ko‘ylakning yoqasi bejirim ekan.
2. Kitob varaqlari eskirib, yirtilib ketgan edi.
3. Daryo yoqasida o‘sgan majnuntol qurib qolibdi.
4. Hayot varaqlarin bir-bir varaqlab, Men o‘tgan umrga achinmay qo‘ydim.
5. «Bugun negadir tishim og‘ridi»,- dedi Hoshimjon.
6. Uyimiz shundoqqina yo‘l yoqasida joylashgan.
7. «Sen tanlagan yog‘och egriligidan hech narsaga yaramaydi»,- dedi usta.
8. Boshingda aqling bor, o‘ylab gapir, do‘stim.
9. Eskirib ketgan arranning tishlari sinib ketibdi.
10. Egri yo‘ldan yurma, bolam, oxiri o‘zingga qiyin bo‘ladi.

Javob: _____________

5) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Yo‘lboshida kelayotgan bobosini ko‘rgan Samadjon yugura ketdi.
2. Yurtimizga zumrad bahor keldi.
3. Zumrad qimmatbaho tosh bo‘lib, juda maftunkor bo‘ladi.
4. Ukam kichkinagina tishlarini g‘ijirlatib: «Hozir tishlab olaman»,-dedi.
5. Bilmadimu, bu deyman, boshliq tishi o‘tkir odam ko‘rinadi.
6. Bu uzuk zumrad bilan bezatilgan.
7. Otamning aytishicha, avvallari qo‘li egri odamning qo‘lini kesishgan ekan.
8. Qozon boshidasumalak yalashning gashti boshqacha.
9. Do‘stlarim bilan qo‘zichoqning boshini siladik.
10. Xolamning qo‘lidagi yuki yengil bo‘lgani uchun qo‘lidagilarni menga bermadi.

Javob: _______________

6) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Men yozgan ma’lumotlar sizni qiziqtiradi, deb o‘ylayman.
2. Ko‘zim og‘rigani uchun hech bir kitob o‘qiy olmayapman.
3. Tushlikka yengil taom yedik.
4. Sovuq xabarni eshitib turgan joyimdan qimirlolmay qoldim.
5. Basketbol koptogi futbol koptogidan og‘irroq.
6. Og‘ir nafas olyapsan, nima bo‘ldi senga?
7. Tolibjonning ko‘nglidagi mudroq hislar uyg‘ondi.
8. Sobir kech uxlagan bo‘lsa ham sahar vaqti uyg‘onib ketdi.
9. Fil eng og‘ir hayvonlardan biri.
10. Oq kabutar qafasdan ozod bo‘lib ko‘kka qanot yozdi.

Javob: __________

7) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Salimjon tong otsa ham mudroq ko‘zlarini ocholmas edi.
2. Do‘stimning uyiga borsam hali uxlab yotgan ekan.
3. Samolyot qanotida O‘zbekiston bayrog‘ining rasmi bor edi.
4. Suv juda sovuq bo‘lgani uchun bolalar cho‘milmadilar.
5. «Bugun kun og‘ir o‘tdi»,-dedilar opam.
6. Kecha do‘stimdan olgan qarzimni berdim.
7. Kun sovuq bo‘lgani uchun issiq kiyindik.
8. Sardorning ko‘nglida uxlab yotgan xotiralar yana qayta jonlandi.
9. Bahor kelishi bilan mudra byotgan daraxtlar yana jonlandi.
10. Eshon ota og‘ir xayollar girdobida qoldi.

Javob: ____________

8) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Afsus , bu ochiq haqiqat. Uni o‘zgartirib bo‘lmaydi.
2. Bahrom har kuni shirin choy ichishni kanda qilmaydi.
3. Azimjon hammadan tez yugurdi.
4. Otam doim olgan qarzini uzar edi.
5. Hovlimizda turli xil gullar bor.
6. Bu so‘zlarni eshitgan Kumushning barcha umidlari uzildi.
7. Gulnozaning yuziga tabassum yugurdi.
8. Qalampir juda achchiq bo‘lgani uchun yeya olmadik.
9. Do‘stlar, ota-onangizdan shirin so‘zingizni ayamang.
10. “Arqon tortish” o‘ynayotgan bolalar arqon uzilgani uchun yiqilib tushdilar.

Javob: ____________

9) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Aziz temirdan turli buyumlar yasay oladi.

2. Ismoil og‘zi katta, labi bo‘rtib chiqqan, ko‘zlari javdirab turgan bolakay edi.
3. Sen Alisher Navoiyning «Farhod va Shirin» asarini o‘qiganmisan?
4. Mutolaa inson dunyoqarashini o‘stiradi.
5. Harbiy xizmat temir intizomni talab qiladi.
6. Onam tandirga non yopganida doim boshiga shu ro‘molni o‘raydi.
7. Sentyabr oyining boshida o‘qish boshlanadi.
8. Ariq labida o‘sgan yalpizlarni terib, yalpiz somsa qildik.
9. Alla aytay, oltin qo‘zim, uxlab qolgin alla.
10. Serg‘ayrat bolalarning ko‘zlari yonib turar edi.

Javob: ___________

10) Quyidagi gaplardan qaysi birida so‘z ko‘chma ma’noda qo‘llangan? (Qo‘llash)

1. Otabek bu gaplardan xabardor bo‘lgach Homidning qanotini qayirib qo‘yishga qaror qildi.
2. Oltin boshingiz omon bo‘lsin, Onajon.
3. O‘zbek xalqi bolalarini oppoq bolam, shirin bolam deb erkalaydi
4. Yurtimizda barcha millat vakillari teng huquqli.
5. Kuz faslida dalalarni oq oltin bezaydi.
6. Bu libos juda bejirim bo‘lib, sizga juda yarashibdi.
7. Erta ekkan xirmon qilur, kech ekkan armon qilur.
8. Tejamkorlikning boshi mayda xarajatlardan boshlanadi.
9. Siz bir kunda qancha suv sarflanishini o‘ylab ko‘rganmisiz?
10. Boshim og‘riyotgani uchun bugun kinoga borolmadim.

Javob:__________

18-SAVOL

1) Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo'llash)

Bahodir va Sardor maktabga birga kelishdi.

Javob:____

____

____

____

____

____

2) Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo'llash)

Darsdan keyin yo to'garakka, yo kutibxonaga boraman.

Javob:____

____

____

____

____

____

3) Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing.(Qo'llash)

Musobaqada 11-sinf o'quvchilari ham ishtirok etishadi.

Javob:____

____

____

4)Berilgan gapkesimining (fe’l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo‘llash)

Sog‘lom, tetikvaishchanbo‘lishgaharakat qilyapman.

Javob:____

____

____

____

____

____

5)Berilgan gap kesimining (fe’l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing.(Qo‘llash)

Yig‘ilishga barcha o‘z vaqtida yetib keldi.

Javob:____

____

____

____

____

____

6)Berilgan gap kesimining (fe’l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo‘llash)

Maktabimizdagi “Yosh texniklar” to‘garagi faoliyatini yurityapman.

Javob:____

____

____

____

____

____

7) Berilgan gap kesimining (fe’l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing. (Qo‘llash)

Ravshan Ermatov FIFA tomonidan 2003- yil xalqaro hakamlikka tayinlandi.

Javob:____

____

____

____

____
____

8) Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo'llash)

«Nop world» xalqaro reyting agentligi ma'lumotlariga ko'ra dunyoda odamlar haftasiga 16.6 soat vaqtini televizor ko'rishga sarflayapti.

Javob:____

____
____
____
____
____

9)Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo'llash)

Labihovuz ansambli, Sitoray Mohi Xossa kabi me'moriy majmualarga ko'p sayyohlar kelmoqda.

Javob:____

____
____
____
____
____

10)Berilgan gap kesimining (fe'l) zamonini aniqlang va shu zamonga oid bitta gap tuzing(Qo'llash)

Alisher Navoiyning «Xamsa» asarini o'qimoqchiman.

Javob:____

____
____
____
____
____

19-SAVOL

1) Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Rustam yugurib kelib: «Bolalar, bir ajoyib xabar oldim»,- dedi.

Javob:____

2)Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Ustozining bu savolidan esankirab qolgan Javohir: «Yangi kitobni o‘qishni boshladim», - dedi.

Javob:____

3) Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Rais mahalladoshlarga qarata dedi: «Hammasi biz kutgandek bo‘ldi».

Javob:____

4)Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Eshikdan kiraverishda turgan Malika ayani ko‘rgan Sodiq: «Erta tongda jo‘nab ketaman»,-deya oynavand uyga kirib ketdi.

Javob:____

5)Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shuqolip asosida 1 ta gap tuzing. (Qo‘llash)

«Kun uzun, tun qisqa,-qo‘lidagi supurgini yerga qo‘ygan Karima yig‘i aralash o‘ziga-o‘zi gapirar edi,- tinimsiz ishlashim kerak».

Javob:____

____

____

6)Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shuqolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Iskandar xayolchang dedi: «Bir qancha muammolarimni hal qilishim kerak».

Javob:____

____

____

____

7) Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1 ta gap tuzing. (Qo‘llash)

«Inson har bir ishda ehtiyotkor bo‘lishi kerak»,- dedi donishmand.

Javob:____

____

____

____

8) Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

Bobolarimiz: «Har bir kasb egasi kasbiga bo‘lgan fidoiyligi, mehnatsevarligi bilan hurmatga erishadi»,- deb bejiz aytishmagan.

Javob:____

____

____

____

9)Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

«Hayotni sevasanmi? Unday bo‘lsa vaqtingni uvol qilma»,- deydi Benjamin Franklin.

Javob:____

____

____

____

10) Berilgan ko‘chirma gapli qo‘shma gap qolipini yozing va shu qolip asosida 1ta gap tuzing. (Qo‘llash)

«2003-yilda o‘smirlar o‘rtasidagi Jahon chempionatiga borganim – omadim,- deydi Ravshan Ermatov, - shu o‘yinda ko‘p narsa o‘rgandim».

Javob:____

____

____

____

20-SAVOL

1) Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Rivoyat qilishlaricha, qadimda bir boyning mol-dunyosi ko‘payib ketibdi. U donishmanddan: “Mol-dunyoyim ko‘payib borayapti, uni qanday kamaytirib, bebaraka bebaraka qilsam bo‘ladi?”- deb so‘rabdi. Donishmand unga: «Nonni tuyaning ustida yegin»,- debdi. Bir kuni boy tuyaning ustida non yeb kelayotganida nonning ushoqlari yerga tushib ketdi. Boy tuyadan tushib: “Nonning ushog‘i ham non. Yerga tushsa uvol bo‘ladi”,- deb ushoqlarni terib olibdi. Boyning bu ishini kuzatib turgan donishmand: «Boy tuya ustida non yesa, uning ushog‘i yerga tushib isrof bolishi kerak edi. Isrof mol-mulkni bebaraka qilib, uning kamayishiga sabab bo‘lar edi. Ammo bu boy non ushog‘ini terib olib isrofga yo‘l qo‘ymadi. Isrofga yo‘l qo‘ymaydigan boyning moli hech qachon kamayib, bebaraka bo‘lmaydi»,- degan ekan. Shu sababli rizq-ro‘zimiz bo‘lgan non va boshqa mahsulotlarni isrof qilishdan ehtiyot bo‘lishimiz lozim.

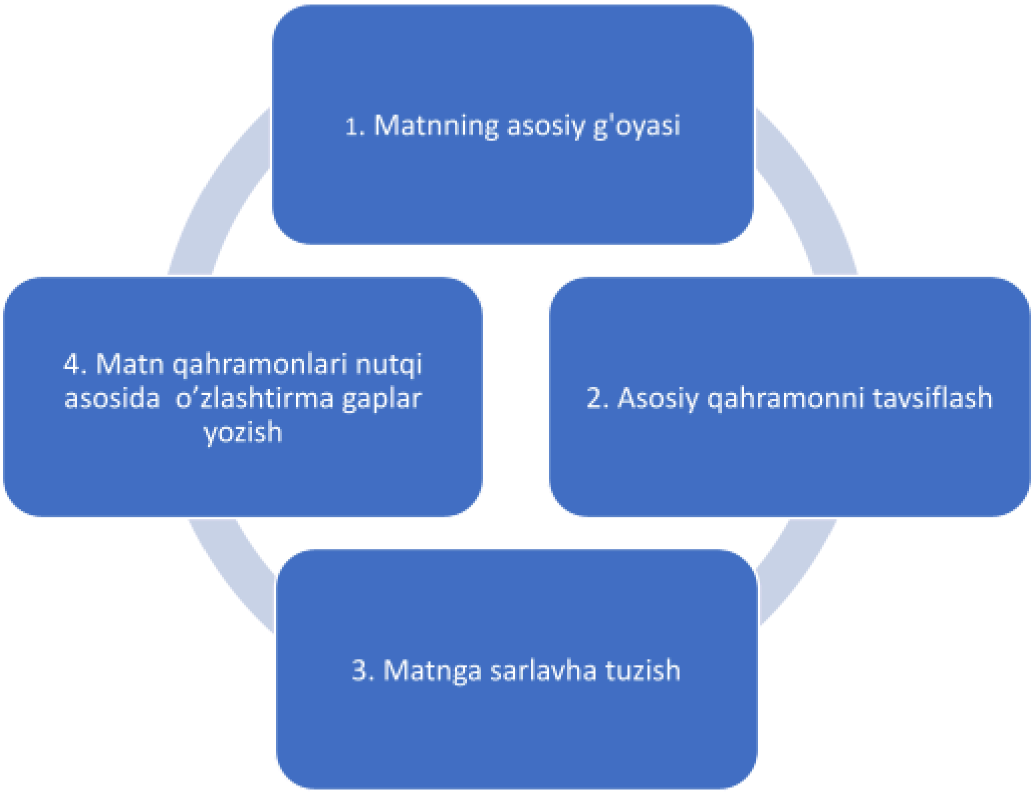

1. **Matnning asosiy g‘oyasi:** Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.
____
____
____
____
____
____
____
____

2. **Asosiy qahramonni tavsiflash:** Bitta asosiy qahramonni tavsiflang.____
____
____
____
____
____
____
____

3. **Matnga sarlavha tuzish:** Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.
____

4. **Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish:** Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

____
____
____
____

2) Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza)

Bir yigit Suqrotdan: “Muvaffaqiyat siri nimada”,-deya so‘radi. Suqrot unga ertasi kuni tongda daryo bo‘yiga kelishini, savoliga o‘sha yerda javob berishini aytdi.

Ertasiga ertalab yigit daryo bo‘yiga keldi. Suqrot undan daryoga tushishini so‘radi. Birga daryoga tushdilar. Suv bo‘ynilariga yetganda, kutilmaganda Suqrot yigitning boshini suvga tiqdi. Yigit suvdan chiqishga qanchalik harakat qilmasin, Suqrot kuchli edi. Suqrot yigitni ko‘karib ketgunicha suvda ushlab turdi, keyin suvdan chiqarib oldi. Yigit chuqur nafas oldi. Suqrot so‘radi: «Boshingni suvda tutib turgan vaqtim eng ko‘p nimani xohlading?» Yigit javob berdi: «Havo». Suqrot dedi: «Muvaffaqiyatning siri mana shunda. Qachonki sen muvaffaqiyatni suv tubida havoni xohlaganingchalik xohlasang, shunda unga erishasan. Bundan boshqa siri yo‘q».

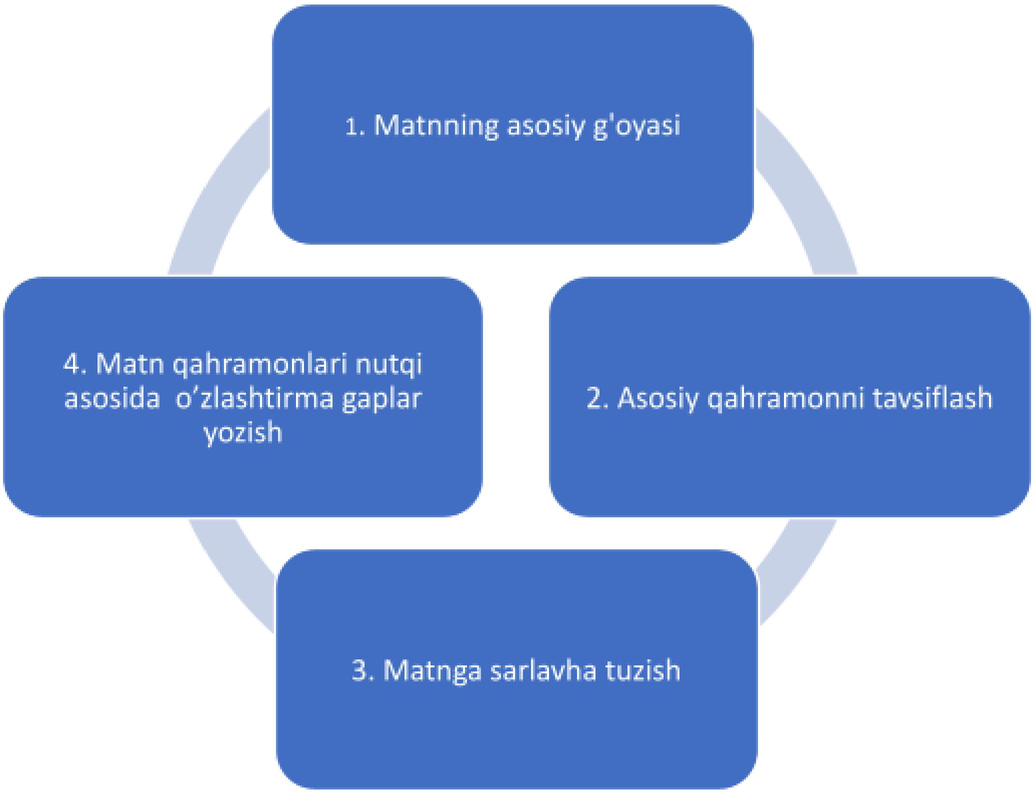

1. **Matnning asosiy g‘oyasi:** Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.
____
____
____
____
____
____
____
____
2. **Asosiy qahramonni tavsiflash:**Bitta asosiy qahramonni tavsiflang.
____
____
____
____
____
____
____
____
3. **Matnga sarlavha tuzish:** Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.
____
4. **Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish:** Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.
____
____
____
____

3) Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Kunlardan bir kun bir yigit o‘z qishlog‘ida yashaydigan donishmanddan so‘rabdi: «Siz umringizda hech xato qilganmisiz?» Donishmand: «Qilganman,-debdi. –Uch marta xazinamni yo‘qotdim. Avval ne mashaqqat bilan to‘plagan boyligimni yo‘qotdim. Lekin bunda men aybdor emasdim, halol mehnat qilib, yana boylik topdim”,-debdi. Keyin yana bir do‘stini yo‘qotganini, do‘sti vafot etmaganini, u haqiqiy do‘st emas ekanini, boshiga tashvish tushganda tashlab ketganini, do‘stligiga xiyonat qilganini so‘zlabdi. So‘ng: “Modomiki, senga xiyonat qilgan ekan, u haqiqiy do‘st bo‘laolmaydi, deb o‘zimni yupatdim. Keyin boshqa chinakam do‘st topdim. Ammo bu orada shunday birxazinamni yo‘qotdimki, buning uchun o‘zimni hech kechira olmayman. Men uni o‘z qo‘lim bilan yo‘qotib qo‘ydim”,-debdi.

Bu so‘zlarni eshitgan bola qiziquvchanlik bilan: “Yana xazina yo‘qotdingizmi?”,-deb so‘rabdi. Shunda donishmand: “Bu bekor o‘tgan kunlarim, bekor o‘tgan yillarim. Mana shu xazinani endi hech qachon topolmayman. Agar qayta tug‘ilganimda edi, o‘sha bekor o‘tgan damlarimni ham foydali ishlarga: o‘qishga, mehnatga sarflagan bo‘lardim…”,-deb javob beribdi.

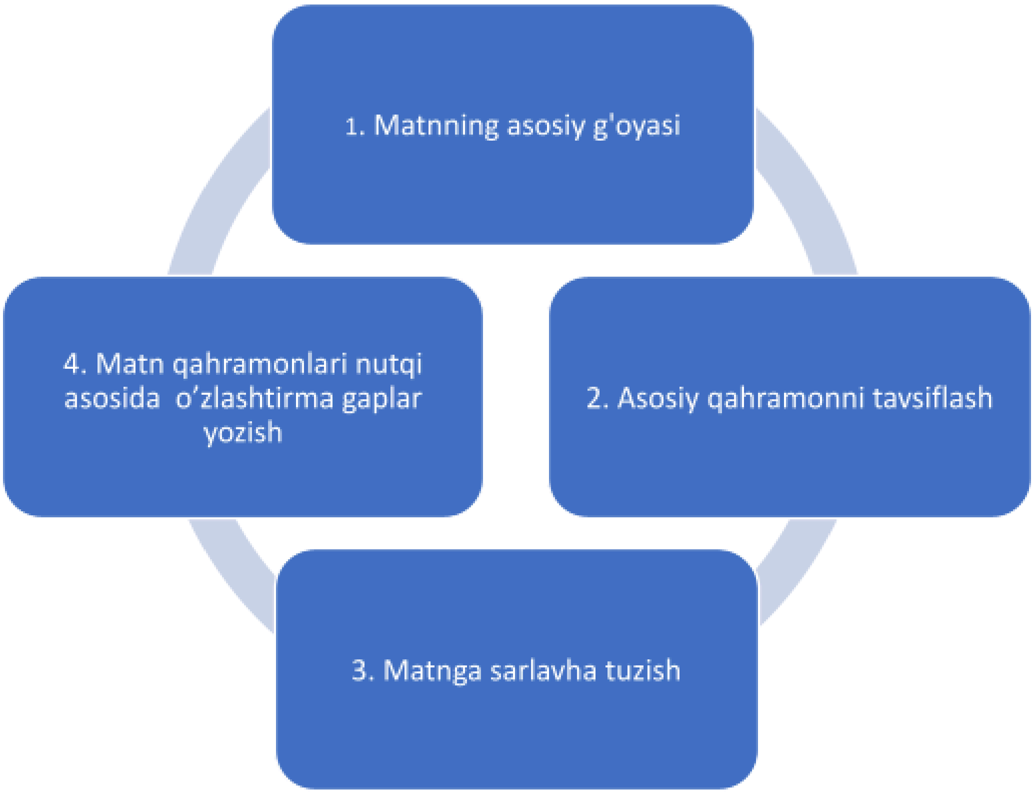

1.Matnning asosiy g‘oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

____
____
____
____
____
____
____
____

2.Asosiy qahramonni tavsiflash: Bitta asosiy qahramonni tavsiflang.

____
____
____
____
____
____

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

4)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Kunlardan bir kun bir yigit o‘z qishlog‘ida yashaydigan donishmanddan so‘rabdi: «Siz umringizda hech xato qilganmisiz?» Donishmand: «Qilganman,-debdi. -Uch marta xazinamni yo‘qotdim. Avval ne mashaqqat bilan to‘plagan boyligimni yo‘qotdim. Lekin bunda men aybdor emasdim, halol mehnat qilib, yana boylik topdim”,-debdi. Keyin yana bir do‘stini yo‘qotganini, do‘sti vafot etmaganini, u haqiqiy do‘st emas ekanini, boshiga tashvish tushganda tashlab ketganini, do‘stligiga xiyonat qilganini so‘zlabdi. So‘ng: “Modomiki, senga xiyonat qilgan ekan, u haqiqiy do‘st bo‘la olmaydi, deb o‘zimni yupatdim. Keyin boshqa chinakam do‘st topdim. Ammo bu orada shunday bir xazinamni yo‘qotdimki, buning uchun o‘zimni hech kechira olmayman. Men uni o‘z qo‘lim bilan yo‘qotib qo‘ydim”,-debdi.

Bu so‘zlarni eshitgan bola qiziquvchanlik bilan: “Yana xazina yo‘qotdingizmi?”,-deb so‘rabdi. Shunda donishmand: “Bu bekor o‘tgan kunlarim, bekor o‘tgan yillarim. Mana shu xazinani endi hech qachon topolmayman. Agar qayta tug‘ilganimda edi, o‘sha bekor o‘tgan damlarimni ham foydali ishlarga: o‘qishga, mehnatga sarflagan bo‘lardim…”,-deb javob beribdi.

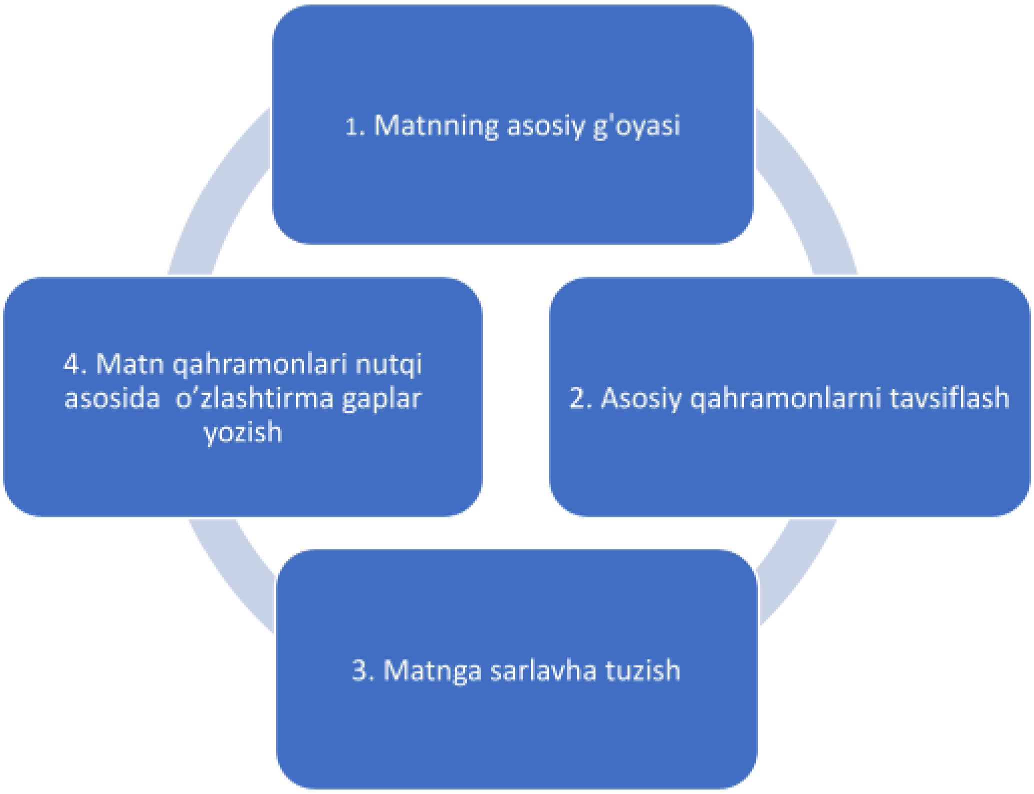

1.Matnning asosiy g'oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

2.Asosiy qahramonlarni tavsiflash: Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

____

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

____

____

____

____

5)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Badavlat kishining yakka-yu yagona o‘g‘li bo‘lgan ekan. Bola otasining boyligiga ishongani uchun: “Maza qilib yashab qolishim kerak. Otamning puli ko‘p. Menga bir umrga yetadi”,- deb ilm olishga, san'atni o‘rganishga qunt qilmabdi. O‘zining har xil o‘y-xayollaridan o‘zicha xulosalar yasab, shularni farog‘at, saodat deb o‘ylar ekan. Otasining nasihatlariga also quloq solmas, yolg‘ondan otasiga o‘zini saboq olayotganday ko‘rsatar ekan.

Bir kuni otasi unga: “Dunyoning saodati yaxshi do‘st topmoqlikda”,-debdi. U esa yaxshi do‘st deganda nfsning, shaytonning amriga bo‘y sungan odamni tushunarmish. Biroq bufikri bilan o‘ziga bir falokat hozirlaganini bilmas edi.

Kunlarning birida otasi olamdan o‘tibdi. Shuncha mol-davlatning vorisiga aylangan ilm-u hunardan bexabar bu yigit kayf-safoga berilgani uchun o‘sha “yaxshi do‘stlari” bilan otasidan qolgan boylikni yeb bitiribdi. Mol-mulk tugagach, do‘stlari ham tashlab ketibdi. Bolaning shirin joni ming azoblar iskanjasida qolibdi. O‘zini faqirlikning o‘limday og‘ir iztiroblariga mubtalo qilibdi.

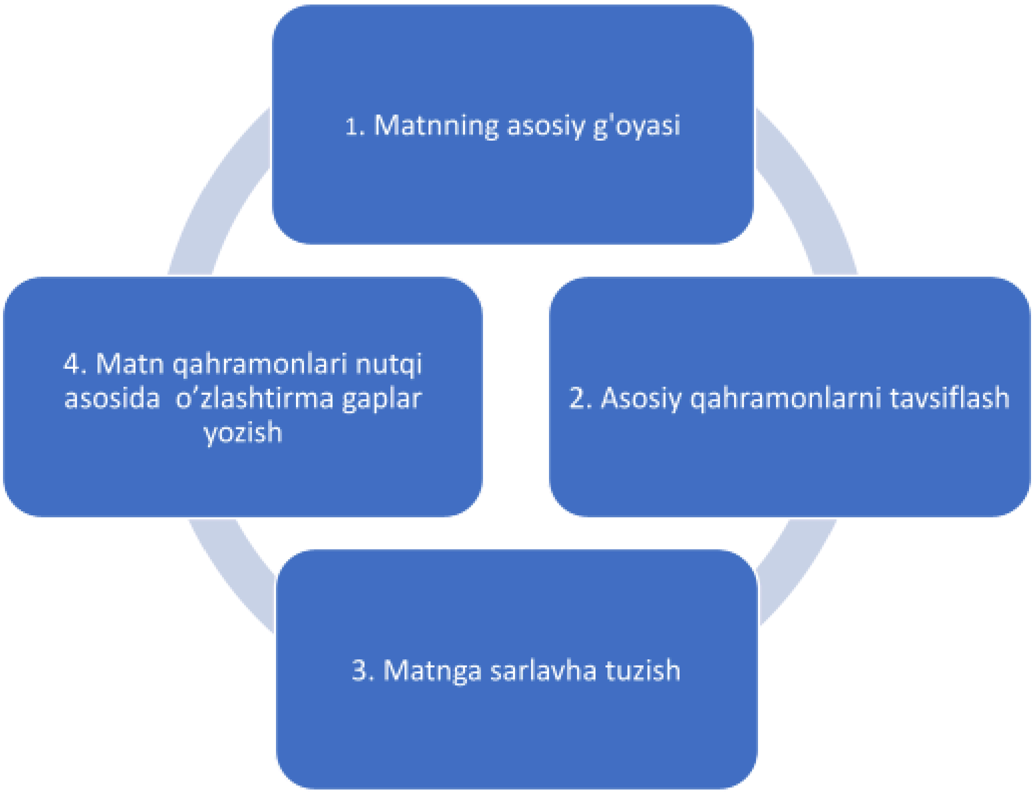

1. **Matnning asosiy g'oyasi:** Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

2. **Asosiy qahramonlarni tavsiflash:** Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

3. **Matnga sarlavha tuzish:** Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

4. **Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish:** Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

6)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Bir shaharda ikkita odam yashar, biri olim, birisi boy ekan. Olim kambag‘al, boy johilekan. Hamma vaqt boyligi bilan kibrlanganidan o‘zini olimdan ustun deb bilarkan. Boy olimga: “Sening puling, mol-mulking yo‘q, qanday qiymating bor o‘zi. Faqat kitob o‘qiysan, axir bundan foyda chiqmaydi-ku. Yeb-ichishing ham joyida emas, durustroq kiyiming ham yo‘q”, - debdi. Boy bunday hayotdan qanday ma’no borligini, dunyoda boylikdan ham a’loroq narsa yo‘qligini aytibdi. Olim sukut saqlar edi.

Kunlarning birida shaharda katta urush bo‘lib, hamma taraf alg‘ov-dalg‘ov, ostin-ustun bo‘lib ketibdi.Odamlar himoya uchun ko‘chalarda daryoday oqib, safga tizilishib, jangga otlanibdi.Urush esa tugayvermabdi. Haligi mag‘rur boyning puli tamom bo‘lgach, zarra qadri ham, hurmati ham qolmabdi. Birov undan xol so‘ramabdi ham. Qayerga bormasin xor, haqir bo‘libdi. Olim esa qayerga borsa hurmat-izzatta qayerga kirsa eng suyukli mehmonlar qatoridan joy berishar ekan. Ilmi uni e’zozlagandi, johilni esa boyligi xor qildi.

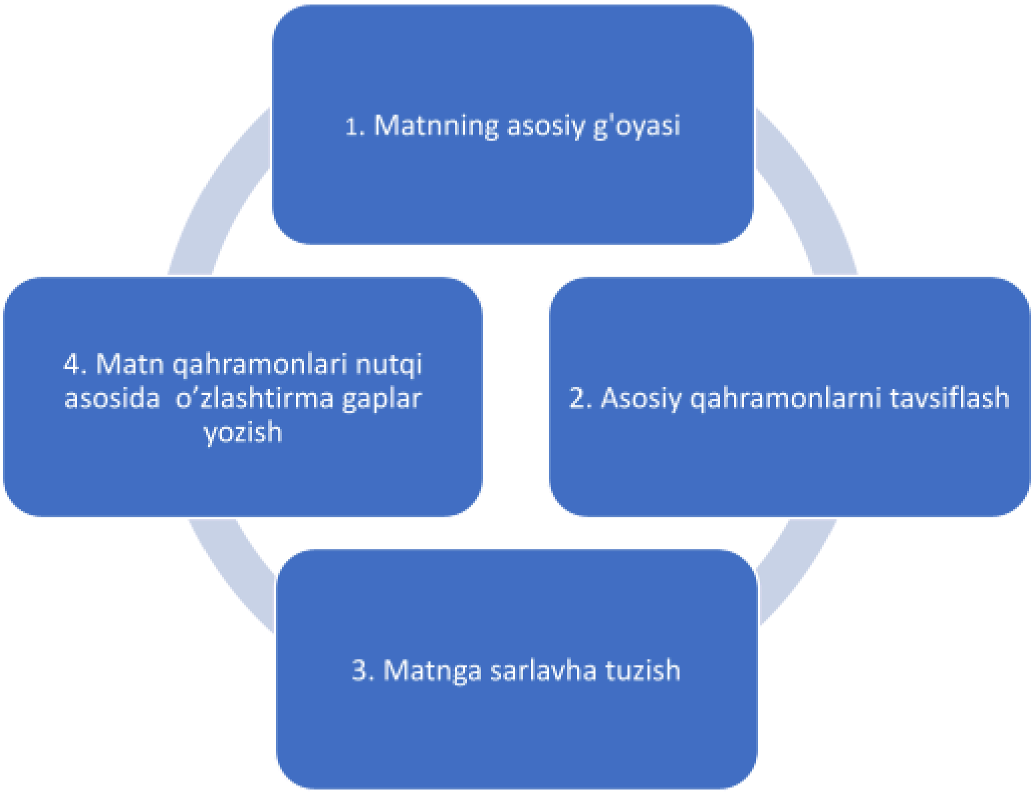

1.Matnning asosiy g'oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

2.Asosiy qahramonlarni tavsiflash: Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

____
____
____
____

7)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Bir begunoh yigitni yo‘lda ikki qaroqchi tutib olib, hamma narsasini olib, rosa urishibdi. So‘ng bu ham yetmaganday uni o‘ldirishga qasd qilishibdi. Bechora yigit payt poylab qochib qolibdi. Bir zolim boyning uyiga yetganda yurishga ham holi qolmay: “Yordam bering. Uyingizda panoh topay”,-deb yolvoribdi. Qaroqchilar ham uni ta’qib qilishayotgan ekan. Zolim boyning eshigiga kelganda undan: “Qochib kelayotgan bir yigitni ko‘rmadingmi?”- deb so‘rashibdi. Boy: “Yo‘q, ko‘rmadim”,- deb baqiribdi. Lekin qo‘l harakatlari bilan boshini irg‘ib yigitning ichkarida o‘tirganini imo-ishora bilan tushuntirmoqchi bo‘libdi. Biroq qaroqchilar bu imo-ishoralaridan hech narsa anglamay yo‘llariga ravona bo‘lishibdi.

Qaroqchilar g‘oyib bo‘lgach bechora yigit o‘limdan qutulganiga shukr etib berkingan joyidan chiqib ketayotsa, boy: “Seni o‘limdan qutqarib qoldim, rahmat ham demaysan”,- deb ta’na qilibdi. Yigit: “Qalbing ham, boshing ham, qo‘ling ham, tiling kabi bo‘lsaydi, senga rahmat aytardim”,- deb javob beribdi.

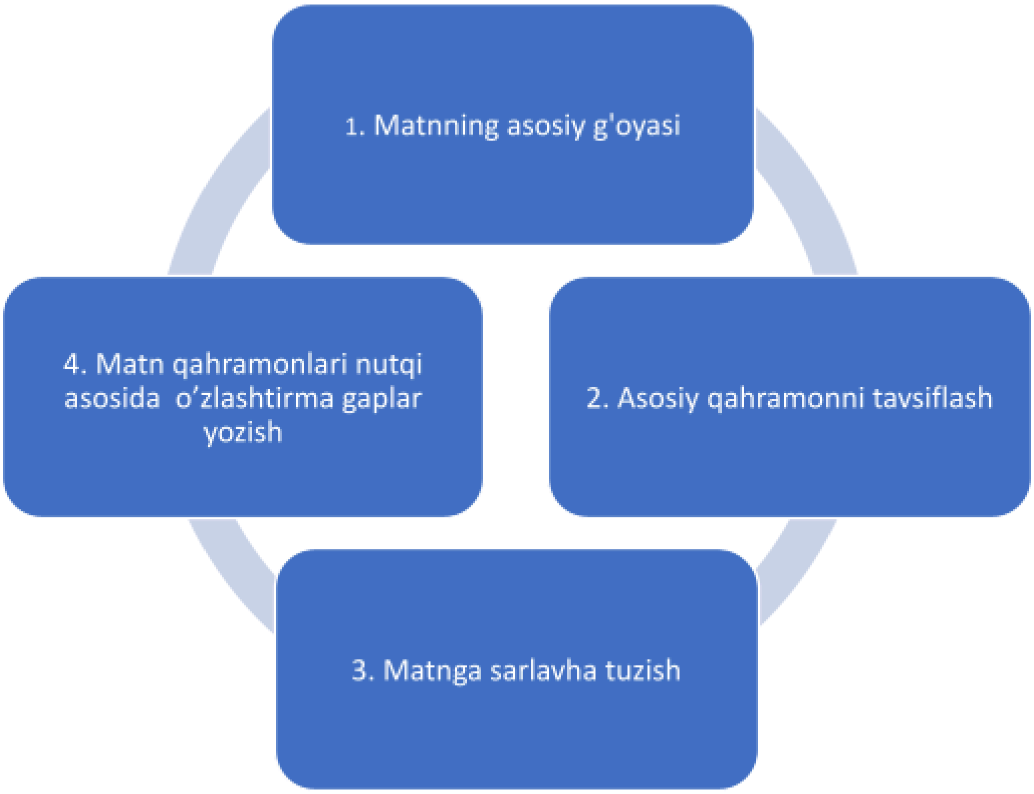

1. **Matnning asosiy g‘oyasi:** Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.
____
____
____
____
____
____
____
____

2. **Asosiy qahramonni tavsiflash:**Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.
____
____
____
____
____
____
____
____

3. **Matnga sarlavha tuzish:** Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.
____

4. **Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish:** Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.
____
____
____
____

8)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Bir begunoh yigitni yo‘lda ikki qaroqchi tutib olib, hamma narsasini olib, rosa urishibdi. So‘ng bu ham yetmaganday uni o‘ldirishga qasd qilishibdi. Bechora yigit payt poylab qochib qolibdi. Bir zolim boyning uyiga yetganda yurishga ham holi qolmay: “Yordam bering. Uyingizda panoh topay”,-deb yolvoribdi. Qaroqchilar ham uni ta’qib qilishayotgan ekan. Zolim boyning eshigiga kelganda undan: “Qochib kelayotgan bir yigitni ko‘rmadingmi?”- deb so‘rashibdi. Boy: “Yo‘q, ko‘rmadim”,- deb baqiribdi. Lekin qo‘l harakatlari bilan boshini irg‘ib yigitning ichkarida o‘tirganini imo-ishora bilan tushuntirmoqchi bo‘libdi. Biroq qaroqchilar bu imo-ishoralaridan hech narsa anglamay yo‘llariga ravona bo‘lishibdi.

Qaroqchilar g‘oyib bo‘lgach bechora yigit o‘limdan qutulganiga shukr etib berkingan joyidan chiqib ketayotsa, boy: “Seni o‘limdan qutqarib qoldim, rahmat ham demaysan”,- deb ta’na qilibdi. Yigit: “Qalbing ham, boshing ham, qo‘ling ham, tiling kabi bo‘lsaydi, senga rahmat aytardim”,- deb javob beribdi.

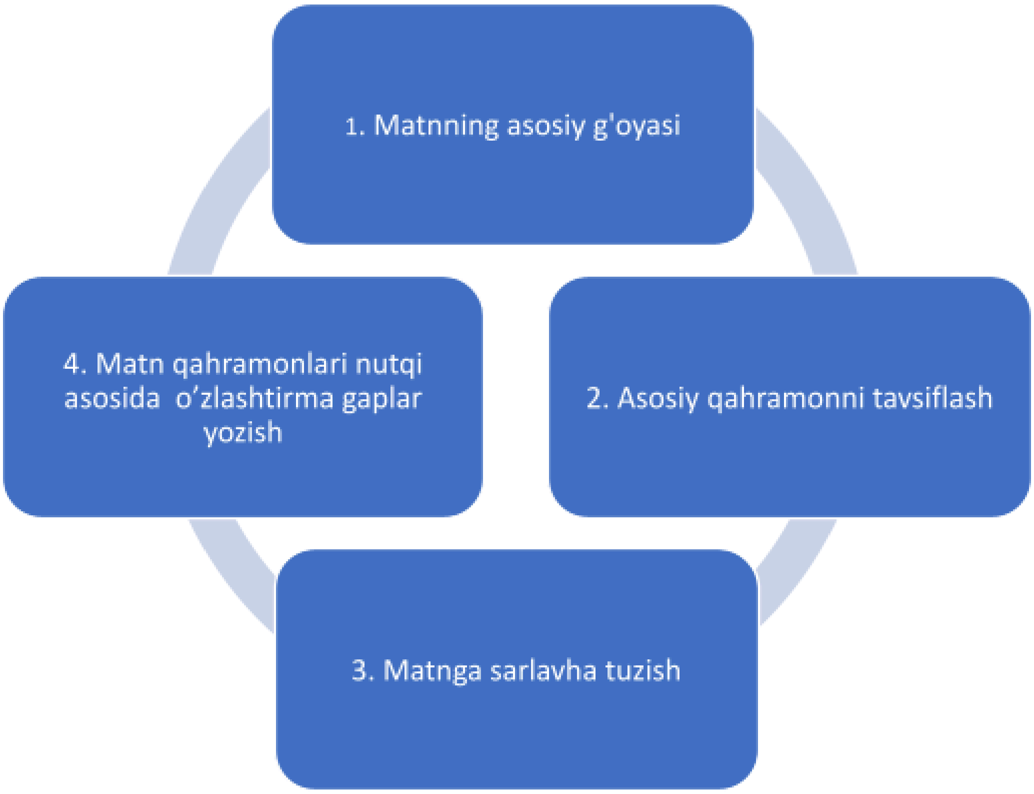

1.Matnning asosiy g‘oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

____
____
____
____
____
____
____
____

2.Asosiy qahramonni tavsiflash: Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

____
____
____
____
____

____
____
____

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

____

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o'zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o'zlashtirma gap yozing.

____
____
____
____

9)Quyidagimatnnijadvaldagiyo'nalishchizig'ibo'yichatahlilqiling (Mulohaza).

Bir yetim bola yo'l chetida turib, sovuq shamolda muzlab qolgan qo'llarini cho`zib, o`tgan-qaytganlardan ehson so'rar edi. Rahmdil bir odam uning yalang oyoqlariga, yirtilib ketgan ko'ylaklariga, shamolda to'zg'igan parishon sochlariga qarab: "Eh bechora bola, qiynalib qolibdi-da",-deya bolaning hovuchiga bir oltin tanga tashlab, yo'lida davom etibdi. Bola avvaliga oddiy chaqa deb o'ylabdi. So'ng uning oltin ekanini ko'rgach hayratga tushibdi. "Bu odam menga adashib tilla tangga berib yubordi, darhol u kishini topib pulini o'ziga qaytarib berishim kerak",- deb, orqasidan yugurib, haligi odamga yetib olibdi. "Amaki, menga adashib chaqa o'rniga tilla tanga berib yuboribsiz, oling",- deb pulni haligi odamga uzatibdi. Rahimdil kishi unga uzoq tikilibdi, ko'zlariga yosh kelibdi: "O'g'lim, shu oltinni ol. Bugun uyingga borib qorningni to'ydir. Senga intiq turganlarni ham to'ydir. Bu oltin tanga sening xulqing uchun mukofot",-debdi.

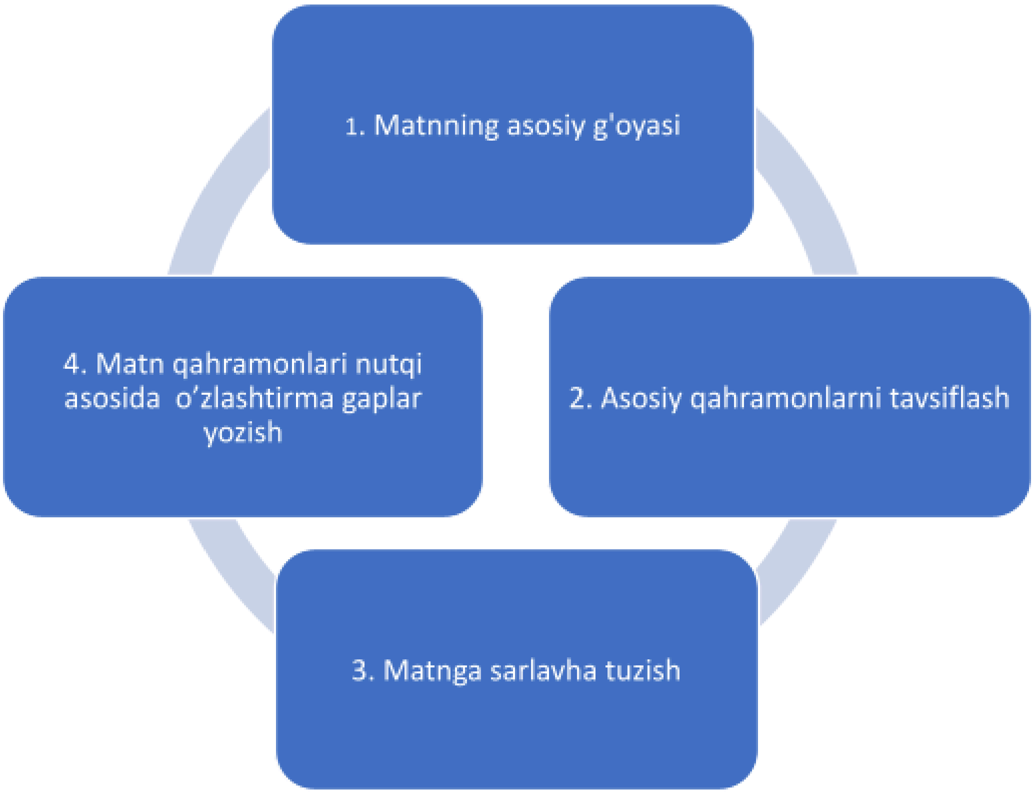

1.Matnning asosiy g'oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

____
____
____
____
____
____
____
____

2.Asosiy qahramonlarni tavsiflash: Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

____
____
____
____
____
____
____
____

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

____

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

____
____
____
____

10)Quyidagi matnni jadvaldagi yo‘nalish chizig‘i bo‘yicha tahlil qiling (Mulohaza).

Ikki o‘g‘ri bir badavlat odamning uyidan bir arabiy otini o‘g‘irlabdi. Yo‘lda otni talashib: “Bu ot menga, uni o‘g‘irlanishida men ko‘proq hissa qo‘shdim. Demak, u menga nasib qilishi kerak”,-deb bir-birlari bilan urisha boshlabdilar. Shunda bir yo‘lovchi: “Bu ikki odam nega urishyapti bilmadim-u, lekin oti zotdor otga o‘xshaydi. Ular o‘zi bilan o‘zi ovora vaqtda otni olib qochaman”,- deb otga minib, qochiq qolibdi.

Ikki o‘g‘ri otni yo‘lovchi olib qochib ketayotganini ko‘rib uning ortidan yugura boshlashibdi. Ammo ulovi bo‘lmagani uchun yeta olishmabdi. Ikkisi ham ot ustida shamolday tez ketayotgan vaqtini eslab yig‘lab yuborishibdi.

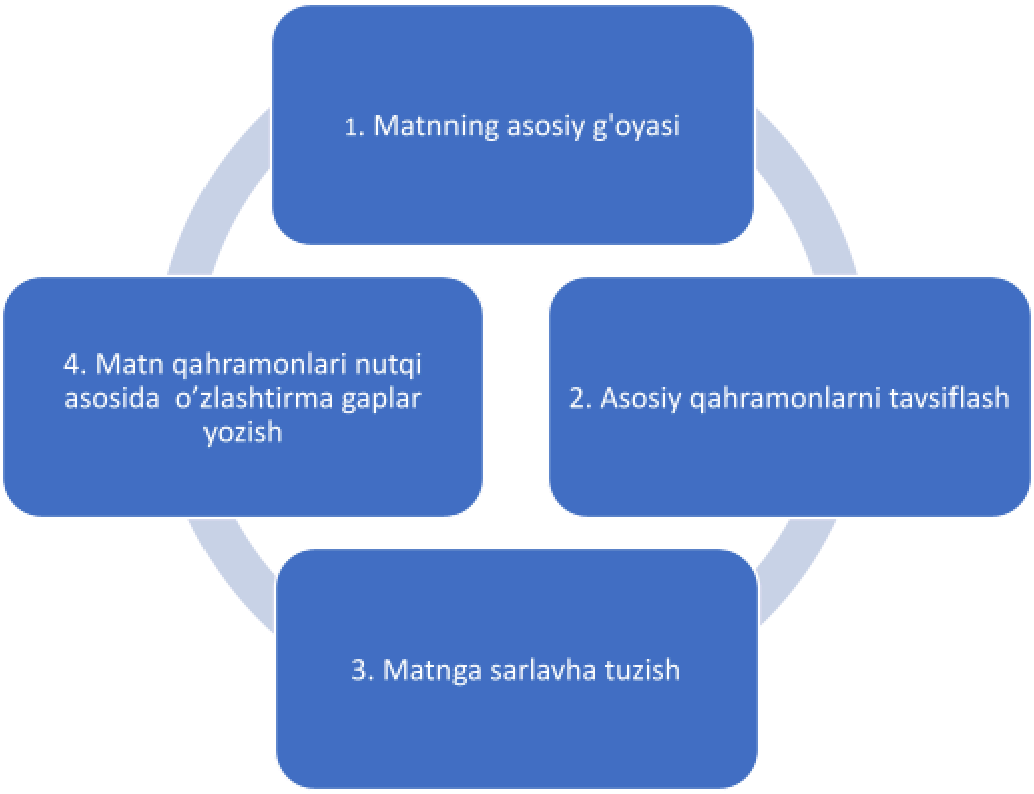

1.Matnning asosiy g‘oyasi: Matnning qisqacha mazmun va maqsadi ochib beriladi.

____
____
____
____
____
____
____
____

2.Asosiy qahramonlarni tavsiflash: Matnda nechta qahramonlar bor? Ularni tavsiflang.

____
____
____
____
____
____
____
____

3.Matnga sarlavha tuzish: Matn mazmuni asosida matnga sarlavha tuzing.

____

4.Matn qahramonlarining nutqi asosida o‘zlashtirma gaplar yozish: Matnda uchragan 2 ta qahramon nutqi asosida 1tadan o‘zlashtirma gap yozing.

____
____
____
____